

O'ZBEKISTON YOZUVCHILAR
UYUSHMASI

ENAXON
SIDDIQOVA

SIZNI DEDIM...

She'rlar

TOSHKENT
«ADABIYOT»
2021

Loyiha rahbari
Sirojiddin SAYYID,
O'zbekiston xalq shoiri

Mas'ul muharrir
Farog'at Xudoyqulova,
O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a'zosi

“Shoirlik – So‘z ekib, umid o‘stirmoq, Ozodlik tilida dars bermoq”. O‘zbekiston xalq shoiri Enaxon Siddiqovaning ana shunday dardli satrlari aziz kitobxonlar, she‘riyat ixlosmandlari qalbida ming yillik chinorlar qaddiga yetgulik umid o‘stiradi. Atrofdagi qadrdon yurtdoshlarining dardu iztiroblari bilan yashash – shoiraga momomeros. Ushbu to‘plamda aks-sado bergan shoir yuragidan she‘r o‘qiyotib, buyuk muhabbat, jasorat, matonat va qanoat, chidam-bar-dosh bilan yuzma-yuz kelasiz.

ISBN 978-9943-6958-5-6

© Enaxon Siddiqova, 2021
© «Adabiyot», 2021

SHOIRLIK

Shoirlik –
Soʻz ekib, umid oʻstirmoq,
Ozodlik tilida dars bermoq.

Jonin yoqib oʻtgan
qora oʻchoqqa
Onamdek hayotni oʻchirmay oʻtmoq!

Sheʼrlarim
Epkindan oʻchsa sham kabi,
Haqir ovozim oʻchgani yaxshiroq!

Elim, deb koʻp yozdim.
Aritmadim-ku!
Qaysi dardin oldim yelkamga biroq?!

Onamning shodligin koʻklatsa edi,
Otamga choy tutsa
mehrday qaynoq!

Bugʻdoy noning yedim,
Voya, qarzim koʻp!
Bugʻdoy soʻz aytishga noʻnoqman,
Noʻnoq!

O' go'zal satrlar,
Uydirma she'rlar –
O'zimdek orsiz-u, o'zimdek qashshoq!

Juda uyotliman xalqim oldida –
So'zlarning
ko'ziga qarayman qandoq?!

Qiyomat kunida ne deb ochgum lab,
Noshud shoirlarga
Tortilsa sirtmoq!

Kechirmang to'mtoq, g'o'r satrlarimni,
Axir ko'p g'udrandim,
Yashadim uzoq.

Shoirmi?!
Javobni eshitgim kelmas!
Mening shoirligim achchiq bir so'roq!

Bir satrim qolarmi
xalqim yodida –
Yuragi suvko'rak, qalbi uchchanoq!

Bu so'zni aytishga haqqim bormi, yo'q,
Shoirlik
Zulmga qarshi yashamoq!

Buyuk yo'lga chiqding!
Olis bir yo'lga
Bo'lsaydi she'rlarim oddiy yo'lchiroq!

OLTIARIQ

Yo'lingiz tushganmi hech kuzak mahal
Xizr yurti
Oltiariq tomonlarga –
Bunda baxti kulgan bog'lar bezavol,
Qushlar qo'shiq aytib kirar
Ayvonlarga.

Paykal kezganmisiz
Shudringlar kechib,
Ko'saklar baxt kabi ochilgan tongda.
Olloh barakasin qo'yadi to'kib,
Paxtalar pishganda
O'zbekistonga.

Ko'saklar pishadi...
To'liqar egat,
Entikib qo'yadi ko'pchigan tuproq.
Osmono'par oppoq
Karvonlar bilan
Ufqqa yo'l solib boradi
Qishloq.

Bolajon ko'chalar bag'ri to'lib boy,
Qantak shimgan cholday
Qiladi huzur.
Daraxtdan olmalar
Qoqadi bolday

Oltin aso bilan
Hazrati Xizr.

Ko'chalar quvonchdan ketar jaranglab,
To'lib ketar shodon
Qiyqiriqlarga.
Mehrdan mayishgan
Bog'lar gurkirab,
Behilar otadi
Gul ariqlarga.

To'kinlikdan sarmast,
Shirakayf toklar,
Gulob uzatadi
Yoqut ishqomlar.
Paxsa devorlardan
Engashar qantak,
Rizqu nasibaga
To'ladi jomlar.

Tongga xalinchaklar
Solar sabolar,
Qizlar sochlaridan
Tortqilab, o'pib.
Tunlar oromini
Yo'qotgan palla -
Paxtalar ochilar
BAXT kabi lo'ppi.

Begim onajonlar
Borarlarni hurday –
Baxt, tole ko'tarib
Bo'xchalarida.
Jannat darvozasi
Ochilar shunday
Sulton Oltiariq
Ko'chalaridan.

MOHTOB BIR TILIMDIR...

Xastadilmi dunyo... kunlarim ma'yus,
Dilgir xazonlarni boshdan to'kar kuz,
Mohtob bir tilimdir men kabi yolg'iz,
Ko'shklar unutti-ya, meni, onajon!

Qirmiz olmalarni oqizardi soy,
Ortimdan rashk ila ergashardi oy,
Qani u gul yoshlik, qani u chiroy,
Ko'rklar unutti-ya, meni, onajon!

Bildim, el sanalmas boshi egiklar,
Garchi el g'amisiz ulug'mas beklar,
Bilmam, qaydan olar jur'atni tiklar,
Erklar unutti-ya, meni, onajon!

Ko'nglim ko'nglimday bir yor istab o'tti,
Bir do'sti jigarjon, zor istab o'tti,
Taqdir mendan har dam kuldi, o'ksitti,
Ishqlar unutti-ya, meni, onajon!

Ishqlar unutsa-da qayg'urmadim-a,
Ko'rklar unutsa-da qayg'urmadim-a,
Bir yorug' qayg'udan yig'laydi dilim,
Do'stlar unutti-ya meni, onajon!

KURAGI YER KO'RMAS...

Dunyo ko'zin olgan la'l, javohirsan,
Kuragi yer ko'rmas alp bahodirsan.
Basharga kiydirgan ipak, beqasam,
Jahon ta'zim qilar o'zbekman desam.
Yer yuzida o'zga O'zbekiston yo'q,
O'zga sharaf yo'qdir, jannat bo'ston yo'q!

Zam-zam bulog'idir sen ichar chashma,
Olis daryolarga bo'lmagin tashna.
Ko'zing qamashtirgan har hoyu-havas,
Vatan bo'lolmagay, vatan bo'lolmas.
Dunyo ichra o'zga O'zbekiston yo'q,
O'zga sharaf yo'qdir, jannat bo'ston yo'q.

Adlu insof ila bunyod hur mulking,
Dunyoni uyg'otgan pok tafakkuring!
O'zbek bolasisan avliyo zoting,
Jahonni zabt etsin ilmu saboting.
Yer yuzida o'zga O'zbekiston yo'q,
O'zga sharaf yo'qdir, jannat bo'ston yo'q.

Tavonimdan o'pgan lolaqizg'aldoq,
Ko'ksida o'stirgan muqaddas tuproq.
Seni asragayman pok iymon bilan,
To tanda jon bo'lgay, asray jon bilan!
Yer yuzida o'zga O'zbekiston yo'q,
O'zga sharaf yo'qdir, jannat bo'ston yo'q.

Qayda bo'lsam oqar jonimda tanho,
Ko'ksimda muazzam, buyuk bir daryo.
Yurakda to'lg'ongan abadiy qudrat –
Bu sensan Vatanim mangu saodat!
Yer yuzida o'zga O'zbekiston yo'q,
Onagul-chun o'zga jannat bo'ston yo'q.

ALAM

Bedavo ishq, endi alvido,
O'zimni unutdim, o'zimdan ketdim.
Uni qismatimdan qilma deb ayro,
Xudoga yolbordim, tangriga aytdim.

Muhabbat o'tida kul bo'lmoq abas,
Bahorim kelmasdan yetib keldi kuz.
Aldangan bu ko'ngil ko'tarar uvvos,
Balki sevmqlikka arzimaysiz siz.

Sizni qarg'amoqqa yetmaydi kuchim,
Sizni ayblamoqqa yo'q menda asos.
Sizni telbalarday sevgani uchun,
Endi bu yurakdan olaman qasos.

DUNYOGA SAVOL

Bir o'y qalqitadi hayhot, ba'zida,
Shu o'y – izg'irindan muzlar yuragim.
Dardi ortmasmikin iztirobimdan,
Malol kelmasmikin uzoq yurmagim?!
Bir kun ketar onim... sarobmi, sharaf...
Achchiq yig'i kelar jonim qatidan.
Yetdimi o' Tangrim, mendan zarra naf,
Gullar otarmi, tosh yo'llar ortimdan?
Qattiq bosmadimmi shu yer ko'ksini.
Qo'ymadimmi suvlar ko'nglin o'ksitib.
Yo bilmasdan oftobni to'sdimmi,
O'yladimmi elni huzurdan ortib?!
O'shal kun shamollar boshini urib,
Chinorlar ko'ksiga kelarmi yig'i?
Ketmaysanmi, dunyo, yuzingni burib,
Ko'z yoshga kelarmi joning to'pig'i?
Daraxtlar qaraydi menga ichikib,
Daraxtlar oladi mendan xavotir.
Nahot huzuringga shuncha kechikdim,
Ortinga qaragam yuragim og'rir.
Yurtim, yaradimmi biror koringga,
Bexabar o'tdimmi yo faryodingdan?!
Vatan, dimog'ingda qolarmi ifor,
Qolarmanmi bir gul yorug' yodida?!

VATAN VA ONA

Vatan ko'ksim ichida
Bir qush mangu sayroqdir.
Ruhimning mehrobiga
Xudo yoqqan chiroqdir.
Har cho'pi o'zi hikmat,
Har zarrasi bir hadis.
Qubbalar o'qir oyat,
Ustunlari mudarris.
Bolasiday erkalar
Quchog'i arg'imchoqdir.
Chuchmomolar o'pkalar,
Sog'inchi qizg'aldoqdir.
Shohimardon tog'ida
O'ynoqlaydi ohular.
Ilinar bulog'idan
Menga farishta suvlar.
Oqib kelar qiqirlab,
Yalpiz, momoqaymoqlar,
Jannat ariqlaridan
Gul, qalampirmunchoqlar.
Beshigimning boshiga
Haq qo'ygan nurli kitob.
Vatan tun-kun qoshimda
Charaqlab turgan oftob.
Ko'z yummas, duolardan,
Mehridan palak tikar.

Bu notinch dunyolarga
Tinchlikdan ko'ylak tikar.
Jonining tupchagidan
Yoqqan qora o'choqdir –
Dunyo onam yurakda
Qovurgan oq bodroqdir.
Tandirlari uzatar
Shirmoy noni qaymoqday,
Vatan yorug' surating
Onam ochgan quchoqday!

AY DUNYO!

Kech kuzday
Bo'm-bo'sh, och
G'arib yurakni
Sudrab ketayotir
Mitti chumoli.
Bori budigacha talangan dunyo
Xazoday chirsillar ruhim misoli.
Kimman men?
Ko'nglini sukunat yirtgan,
Yo oy gardishidan to'kilgan siniq.
Ay dunyo!
Men senga begonami, xesh,
Oyoq ostidagi
Xascha qadrim yo'q!
O'zingdan kelgandim
Pokiza, pokdil,
O'zingga qaytmog'im nahot unutdim.
O buncha sudraldim, buncha kirlandim,
Nahotki adashdim,
Olislab ketdim.
Ay dunyo!
Kimman men?
Ko'ksim to'la cho'g'!
Ortimdan darbadar shamollar tushgan.
Bir ohimdan tushar
Do'zaxingga o't,
Men Haqning ishqida uchyotgan qushman!
Ay dunyo!

BEGIM ONAM, SABR DARAXTIM

U bir daraxt, shig'il hosili,
Larzon-larzon bo'lib egilgan.
Bolalarim terib yesin, deb
Mevalari yerga to'kilgan.

U bir daraxt qadlari egik,
Butog'iga in qurgan g'urbat.
Lek polapon qushchalarin deb
To'rtta fasl gullaydi xushbaxt.

U bir daraxt, qayg'u, munglari,
Ko'z yoshlari ichiga oqqan.
Ichga yutib og'riq, unlarin
Bolalarin jonida boqqan.

G'amlar uni qo'pordi, hayhot,
Dilbandlari polapon edi.
Uni bedard shamollar butab,
Yuragini armonlar yedi.

U silkindi, qalqiy boshladi,
Dunyo unga qilmadi shafqat.
Qushchalarin kifta uchirib,
Qulay boshlar u sho'rlik daraxt.

Uvvos tortsa qushchalar ko'kda,
Sudralgancha yurib ketdi u.

Quriyotgan ildizi ko'klab,
Bolam, deya turib ketdi u.

Begim onam, sabr daraxtim,
Bu dunyodan shundoq o'tdilar.
Garchi ular ulg'aytgan Baxtlar –
Qushchalari uchib ketdilar.

Onaginam...

ANNA AXMATOVA

Tosh turmalar qo'ymas hech tongni,
O'tkazmaydi nazoratidan,
Bir ko'z boqar sog'inchda mungli,
Nelar o'tar xayolotidan.

Qontalash tong...
Go'yo azador,
Hol so'raydi tiriklaridan.
So'zlar qurbon qushdek yarador
O'tolmaydi tuynuklaridan.

Bir-birining yuragin cho'qir,
Eshitmaydi hech kimni xudo.
Qulog'i kar,
Ko'zlari so'qir –
Turmalardan farqi yo'q Dunyo.

YOG'UCH OYOQ

Otam ko'nglidagi dard bilan o'sdim,
Ergashib goh qo'ltiq tayoqlariga.
Qulunday chopolmay dilim o'ksidi,
Termilgancha yog'och oyoqlariga.

Qadamida poshna izimas, hayhot,
Ortidan tuproqlar to'zg'imas, hayhot.
Borar yuragimda janglar quyuni,
Tizimmas, otajon, bo'g'zingacha dod!

Otam ketdi ko'zlaridan qon sirqib,
Xotiralar o'tmas pichoqda qirqib.
Ketdi yarim jonu butun dard bilan,
Tobutda jismimas, g'am bordi qalqib.

Dardlar ulg'aytirdi, dardlar suyadi,
Odam o'lmas ekan g'amu firoqdan.
Ko'zlarimni yumsam qaqshab ketadi,
Bolaligim chopar yog'och oyoqda.

HAQ QADAHI

Oyog'imdan chalma
Meni ey, hayot,
Aqlimdan ozdirma
Ey, telbavor ishq!
Limmo-lim titrangan
Qismatmi, hayhot,
Ichgan sari tashna,
Men Haqqa oshiq.
Qayg'usin ichirdi
Menga ko'hna jom,
Va'dalari mo'ldir,
Hali g'ami ko'p.
Hali so'zlar kelar
Yorug' bir payg'om,
Baxtning gulxanlarin
Yoqar dami ko'p.
Chayqalib turibdi
Dunyoyi bedil.
Chayqalgan og'umi
Bir qutlum farah?
Meni sipqormagin,
Bo'lmasin chil-chil,
Bexos to'kilmasin
HAQ tutgan QADAH!

ONA TILIM

Navoiydan tabarruk zar, gavharim,
Qoshg'ariydan qolgan durdona tilim!
O'zbekning o'ziday jafokash, haqgo'y,
Donishim, latifim, mardona tilim!

Ulug' ona tilim, o go'zal ismat,
"Hibatul haqoyiq" so'yulasin bir-bir.
Navoiyni bergan sohibi qudrat,
Azal kotibidan sen ilohiy sir!

Qutlug' ona tilim, kechmishingni dol,
Tillari kesilgan bobolar aytsin.
Oybek aytsin, haqsizlikdan gungu shol,
Buyuk yolg'onlardan adolar aytsin!

Kafansiz ko'milgan shahidlar dodin
Shu qonli choh aytsin!
Chirmashib yotgan –
Qabrida ham chekib, munglig' el dardin,
Hatto so'ngaklari birlashib yotgan!

Aytsin alamazon yongan kitoblar,
Qurbon qushday to'zgan so'zlar gulxanda,
Kesgan sari o'sding! "Surai sof"lar
Ozodlikday undi kulda, kundada.

Sudsiz otilgan Qodiriy ko'ziga
Dodlab tushgan qora tuproqlar aytsin!
Mashrab osilgan dor aytsin, yuziga,
Qon sachrab, ingragan yaproqlar aytsin!

Usmon Nosir ruhi aytsin urib charx,
Qon tuflab Sibirda yuragi silim.
Qatag'on qilichi boshing uzra yarq
Etdi, zulm kishani joningda, tilim?!

Uzun yig'i kelar qati qatingdan,
Uzun yig'ilardan qurigan ko'zim.
Bug'doyzorlaringni toptaganlarga
Bug'doy nonlar tutgan o bug'doy so'zim!

Cho'lponga tutilgan o'lim qadahi,
Xiyonat zahridan hamon oqar qon.
Ey yarador qushim, ko'nglum chah-chahi,
Sen Bobur – sog'inchda ado bo'lgan jon!

Tilim, toshbo'ronlar yordi ko'ksingni,
Hamzangning ko'ksiga botib ketdi tosh.
Ko'zlari qonadi har o't, maysangni,
Xazonlarni yoqdi shamollar farrosh.

Tishimda qisirlar, g'ichirlaydi so'z,
Bosganmi ko'zimni o' qo'rquv, hadik?
Jonu jigaringni qirqmoqda hanuz,
Yoqangdan tutmoqda hanuz loqaydlik!

Izg'ir, oh, xoinlar hamon...

Yuzingga

Loy sachratar sotqin, vatanfurushlar.

Cho'p suqar kaslar bor tilim ko'zingga,

O'z tuqqan eliga yov, padarkushlar!

Kimman?! Bo'lolmasam ganjingga soqchi,

Talatsamu seni, yursam shod, masrur.

Kechirma, tuzingni unutsam agar,

Haq So'zning doriga ossinlar, buyur!

Axir or-nomusim, hayotim tug'i,

Mangu oqar daryom sening o'zingsan!

O'zbek tili jahon aro qutlig'im,

Sharaf tojim, unvonim, oq yuzimsan!

O'zbek onasisiz g'aribdir ochun,

Tafakkur beshigi tebranmasdi soz.

Birgina Navoiy tuqqani uchun

Dunyo ta'zim qilsa o'zbekka bu oz!

Ko'nglumda, jonimda oftob yanglig' balq,

Hurlik bo'lib chiqqan maydona tilim!

Charx ur olam uzra, kabutarday charx,

Ozod, hur vatanday afsona tilim!

Donishim, latifim, mardona tilim!

XO'JA VA QO'RIQCHI

Safardan qaytdi bir amaldor uzoq,
Moli, savdosidan dimoqlari chog'.
Darvoza oldida turardi haqir,
Soqchisi sovuqdan qaltirab dir-dir.
Qahratonning qahri o'tib jonidan.
Usti yupun muhtasham ostonida.
Yuragini rahmmi, ne o'radi,
– Qalinroq kiyiming yo'qmi? – so'radi.
Bazo'r og'iz juftlar chol badani cho'g',
– Kechiring, issiqroq kiygiligim yo'q!
Amaldor achindi mo'ysafidga chin:
– Suyagidan o'tgan bu sovuq tayin.
Dedi: – Chiqaraman issiq bir po'stin,
Farog'at topursan, albatta, bu tun!
Yig'lab duo qildi mo'ysafid chunon,
Bu mehribonlikdan bo'lganday komron.
Va'dasin unutdi amaldor butkul,
Ayshu tashvishiga chalg'igandi ul.
Yodga tushdi tongda qariya nogoh,
Va po'stin yubordi soqchiga shu chog'.
Hayhot, po'stin qaytdi misoli chaqin,
Vafot etgan edi chol tongga yaqin.
Mulozim uzatdi mahzun egib qad,
Yozgandi mo'ysafid o'lim oldi xat.
– Xo'jam! Ostonangiz yalagan qulman,
Umr bo'yi sizga ko'z tutgan yo'lman.

Qo'riqladim qattol qahratonda ham,
Qo'riqladim selu saratonda ham.
Izg'irin, muz yedim, yedim qoru do'l,
Shu yupun libosda men o'lmagan qul.
Lekin siz umidga uchqun yoqqan kun,
Bo'lgan edi sabru bardoshim kukun.
Meni o'ldirgan bu – qishmas serqilich,
Meni o'ldirdi oh, siz bergan ilinj!
Xo'jam, kechiringiz yetmadi sabrim,
Haq qo'riqlar endi po'stinsiz qabrim!

SEVILMOQLIK UCHUN...

Sevilmoqlik uchun keldik dunyoga,
Ishq – o‘tin bo‘loyin o‘choqlaringga.

Bizni yaratgandir qodir Xudoyim,
Ishqning baland dori, sirtmoqlariga.

Bu dunyo tuzoqdir, faryod na hojat,
Tushganmiz faqat ishq tuzoqlariga.

Ishq magar jahannam bo‘lsa, chorlagin,
Jannat qolib kirgum do‘zaxlariga.

Ishq deya qiyomat qadar borurmiz,
Gunohimiz ishq, deb so‘roqlariga.

Ishqimiz xudoyi, qurbonliq asli,
Jonimiz tikilgan bayroqlariga.

Bizni ishq mulkiga hukm etsin Xudo,
Surgun qilsin abad qiynoqlariga.

Onagul, to‘kilsak qatra nur bo‘lib,
Azal sarkotibin siyohlariga.

ONA DUOSI

Rasuli Akramdan so'radi bir zot:

– Do'zaxdan qutulmoq chorasin ko'rsat!

Adashgan bandaman ko'pdir gunohim,
Ne qilsam kechirar tavbam Allohim?!

Ko'priklar solaymi, masjid quraymi,
Poklanmoqlik uchun hajga boraymi?!

Oloh rasulisiz ayting, ne chora,
Jahannam o'tini qilguchi pora?

Janobi payg'ambar berdilar javob:
– Hazrati onangni qilgil sen tavob!

Onalar duosi bilgil ulug' haj,
Ikki dunyoyingda u boshingga toj.

Yiqil oyog'iga mushfiq volidang,
Jannatni topursan xoki poyidan.

Neki mushkulingga balogardondir,
Neki xojating bor o'zi osondir.

Koshona solmagin, mehring ber bedor,
Onangning qoshiga ziyoratga bor.

Tengsiz jannat onang turgan kulbadir,
Kovushining gardi ulug' ka'bangdir.

Joynamozdir uning bosgan izlari,
Bo'yi behisht onang kiygan bo'zlari.

Jahannam azobin ko'rmayin desang,
Onangga kiydirgil Mehr libosin.

KETAR QUSH

Barchamiz kelgan-u bir kun ketar qush.

Halima Xudoyberdiyeva

Barchamiz bir kuni uchib ketar qush,
G'irrom dunyosidan kechib ketar qush.
Shamollarga yoyib yiqqanlarimiz,
Yog'och otga minib, ko'chib ketar qush.

Omonatmiz zotan, gulga, gulboqqa,
Sog'inib, ichikkan... g'arib... tuproqqa,
G'animatman men ham... zanjirlar uziq
Kishanlarin bir-bir yechib ketar qush.

Ortimizdan balki osmon uv tortar,
Duv-duv to'kilgaymiz... Biz turnaqator –
Balki Haq yodidan o'chmasmiz, balki
Muhabbat yodidan o'chib ketar qush.

Barchamiz bir kuni uchib ketar qush...

KO'TARILAR KO'KKA ALANGA

*Qayerda kitoblar yoqilsa, keyinchalik
u yerda odamlar ham yoqiladi.*

Genrix Geyne

*1933-yil 10-may kuni Berlindagi
maydonlardan biri katta gulxan
yorug'idan charog'on edi.
Ammo bu gulxanda kitoblar yonardi.*

I

– Yoqing!!!
Kitoblarni oting gulxanga!
Jazavaga tushar manfur olomon.
Hayhot!
Ko'tarilar ko'kka alanga,
Tutunlar zahridan
sil bo'lar osmon.
Gulxanda yoqilgan kitoblar emas,
Haqiqat yonmoqda,
Yonmoqda Umid.
Hayhot, ana dorga tortilar vijdon,
O'tlarga tashlanar behukm, besud.
Haqiqat yuziga qo'rqmay chang solgan
Shirin yolg'onlarni dorga yoyar tun.
Kitoblarni yoqar jaholat, shayton,
Adolat ko'ziga mil tortmoq uchun.

Gugurtlar
 chaqilar xuddi ermakday,
 Dunyolarni bosar olovli bo'ron.
 Ana, yashin urgan yashil daraxtday
 Gurillab-gurillab
 yonmoqda Cho'lpon.
 Afg'onlar keladi tarix qa'ridan
 Qurbon qushday to'zgan kitoblar dodi.
 Jasadday ko'milgan,
 Moziy bag'ridan
 Ozodlikday yongan so'zlar faryodi.
 Quvg'indi bo'lgan ey,
 hadsiz kitoblar,
 Yoqilgan, toptalgan,
 qilingan g'orat.
 Tililgan,
 Yirtilgan, qilingan quvg'in.
 O, sho'rlik boshiga tushgan malomat.
 Haq so'zlar yonmoqda,
 Riyo ko'pchigan,
 Haqiqat go'yoki yolg'on, havoyi.
 Kitoblar ichidan boqmasin, hayhot,
 Ko'ziga yosh olib Bobur, Navoiy.

II

Buyuk kitoblari, ozod so'zi bor,
 Olovlar ichidan o'tgan o'zbekning.
 Kitobni beshikning boshiga qo'ygan,

Kitobni boshida tutgan o'zbekning.
Kitoblar yoqilsa, ogoh bo'l xalqim,
Oyoq osti bo'lsa til, imon, oyat.
Haqning ko'ksiga tosh otilgani shu,
Xo'rlangani shudir, to'zgani millat.
Menga tuyuladi xuddi mahkumday
O'qilmagan kitob!
Yodlanmagan she'r!
Befarqlik,
Manqurtlik hali hokimday,
Vijdonni chang bosgan,
Jondan chiqmas ter.
Nahot shuurimiz g'aflatga botgan,
Nahot ko'zlarimiz ko'r qilgan riyo?!
Dardlari ichida xirqirab yotgan
Kitoblar faryodin eshitmaymiz yo?!
Qasrlar va tilla javonlar ichra
Gul so'zlar qulflangan, ololmas nafas.
Chang bosgan kitoblar bizni kutmoqda,
Chang bosgan kitoblar hayqirar besas.
Bolam!
Senga juda mushtoq, kitoblar!
Ertaga kech bo'lar!
Ilm-ku najot!
Ozod bo'lar so'zlar,
O'chadi xoblar,
Kitobni qo'lingga olganing zahot!

SO'ZNING USTIDA TURAR...

Kim aytar bu charxi dun ho'kiz ustida turar,
Kim aytarki, tafakkur, ta'miz ustida turar,
Haqning dastida olam, zarra ishtibohim yo'q,
Oh tortsam ikki dunyo so'zning ustida turar.

Gahi zil dardi yanchib, dil ustida turganday,
Bo'g'zida faryod dodi til ustida turganday,
Ayo charxi kajraftor qil ustida turganday,
Ikki quloch tuprog'u bo'zning ustida turar.

Ko'ngilgamas, ming qo'yli boylariga chopdik
biz,
Munglig'gamas zo'rlarga zarbof chopon
yopdik biz,
Mutahamni pir tutib, darvozasin qoqdik biz,
Ayo baxt, bir kaft halol tuzning ustida turar.

Bu jon qalqib turibdi Vaqtning kamonida,
Ayirmasin iymondan umrimiz poyonida,
O' Haqning qadahidan to'kil ishq tug'yonida,
Dunyo ishqqa cho'kilgan tizning ustida turar.

Ayo do'st, yuragimga uvlab kirar xavotir,
Toshlarni mushtlab-mushtlab daryolar
ketayotir,
Ishq ketgan yuraklardan chakkalar o'tayotir,
Bu dunyo qalqib, go'yo muzning ustida turar.

Jonimning ustidadir vatan nomus sharafing,
Iymonning ustunidir avliyoyu salafing,
Ko'zinga to'tiyodir har cho'ping, har tarafing,
O'zbekiston, jannatim, ko'zning ustida turar.

Ayo ogohsan, umr kun botarga og'ganda,
Bir tushdek ekan dunyo, o'tar kiprik qoqqanda,
Do'stlari ko'zin ochib atrofiga boqqanda,
Onagul ketar yo'lda - kuzning ustida turar.

Oh tortsam ikki dunyo so'zning ustida turar...

BUYUK JASORAT

*Buyuk ixtirochi, o'z kashflari bilan dunyoni
o'zgartirgan daho, Nobel mukofoti laureati
Tomas Edisonning bolaligi va jasur onasi
haqidagi hikoya meni g'oyat larzaga soldi.*

Dars ketar sinfda. To'su to'polon,
Keksa muallima ko'p jig'ibiyron.
Yana o'sha bola... pirpirar ko'zi...
Va oqarib ketar g'azabdan yuzi.
Bu beboshliklarga qiladi toqat,
Qanday toqat qilsin telbaga faqat.
Bu bola telba-ku! Rost, toza telba,
Qaroriga zarra qilmaydi shubha!
Yana qo'yishadi eng yuksak talab –
O'qituvchi gezarar: – Bu qandoq maktab?!
Bu bola baribir bo'lmaydi odam,
Asabin buzishga yo'l qo'ymas, tamom!!!
Sabrining kosasi to'lib, toshdi xo'b,
Yozar onasiga hoziroq maktub!
...Bolakay keltirdi onasiga xat,
Bilmaski, oshirdi bir bedavo dard.
– Nimalarni yozgan ustozim, ona?
So'rar atrofida bo'lib parvona.
Ona ko'zlarida aylanadi yosh,
Bo'g'zidan faryodday otiladi tosh?!
– Mening aqlligim!

Ne, – deb yozardi!
Ona shu lahza aqlidan ozardi!
Ichida yig'laru yuzida kulgu,
– Maqtabdi o'qituvching, – der zo'rg'a u.
– Juda iste'dodli, juda tirishqoq,
O'qitishga bizning ilmimiz kamroq.
Bolangiz o'zingiz o'qiting, debdi,
Rahmat! Kelajaging g'amini yebdi!
Yo Rab, yuragini oldi sug'urib,
Ko'ksiga tig' sanchdi hayhot, bu maktub!
Nahotki bolasi shu nomga loyiq,
Noqis deb atashga bormi haqqi! Yo'q!
Bu yolg'on! Bu tuhmat! Qandoq qabihlik,
Bir odam bo'lsinki, hali u buyuk!
Hali qarab tursin beshafqat ochun,
Tog'larni qo'porar bolasi uchun!
O'qitdi o'g'lini bir o'zi faqat,
Ko'ksida sanchig'liq turdi o'sha xat.
O'tlarga kirdi u, kirdi suvlarga,
Bo'g'zini kuydirib achchiq uv, na'ra!
Ustoz sanalmaydi o'qitgan har kim,
Lek bo'lmog'i shart har ona muallim!
Yuragi o'rtandi kuydi, darz berdi,
Bolasiga kun-tun yonib dars berdi.
Kun o'tdi, o'tdi yil ham chorak asr,
Fosh bo'ldi onani og'ulagan sir.
Ona vafotidan so'ng o'tmay fursat,
Cho'ntagidan chiqdi o'sha mash'um xat.

Qo'lga olib xatni o'qirkan Tomas,
Qo'llari qaltirar, tovushi chiqmas.
– Afsuski, bolangiz aqli ko'p ojiz,
Aqli noqislarning maktabi joiz.
Qo'rqamanki, ilm olmog'i mushkul,
Uni uyda o'qitganingiz ma'qul!
– Onajon! Farishtam! Afv etgin, yo Rab,
O'! Tomas Edison yubordi ho'ngrab!
Men g'ofil, nodonni kechirgin, e voh,
Qarzlaringizni qandoq uzaman, Alloh!
Halovat bilmagan na shom, na-da tong,
Bolasi dardida ado bo'lgan jon!
Qandoq yashadingiz?! G'amga berib tob?!
Dilingizga ko'mib mangulik azob!
Bir umr joningiz qiymalabman-a?!
Oqargan sochingiz silamabman-a!
Chekkan zahmatingiz, duongiz qo'llab,
Odam bo'ldim ona, faqat siz sabab!
Qalbinga quydingiz bir so'zni har vaqt:
O'g'lim! Mashhur odam bo'lasan, albat!
Siz mening eng ulug' muallimamsiz,
Yorug'likka olib chiqqan kemamsiz!
Onajon! Poyiga qo'ydi boshini,
Ko'zyosh bilan yuvdi qabr toshini.
Mangu abadiyat, sharafda yashar,
Shunday onalari bor ekan bashar!

ESHİK CHERTILADI...

Eshik chertiladi...
hapqirar yurak,
Hayallab bo'lsa ham keldimikan
Baxt?!
Balki olib tushgan ko'kdan farishta
Ko'nglimga bir yorliq,
Haqdan inoyat!

Eshik chertiladi...
Balki bu xayol?!
Xazonlar tovshidir quloqqa ingan.
Balki hasratidir darbadar shamol
Rangsiz umidlari shoxlarda singan.

Eshik chertiladi...
Vaqtdir bu balki,
Bevaqt yuragimni taqillatyotgan.
Besamar yillarning armoni kabi
Ko'ngilni zanglatib, zil bosib yotgan.

Eshik chertiladi...
Turaman behol.
Balki olma otayotir dov-daraxt.
Balki udir... ishqimni qilgan uvol,
Ayro yo'lda tashlab ketgan
Muhabbat!

Eshik chertiladi...
Uzoq kuttirmay,
Balki do'st kelgandir o'zi choparga.
Ko'ngil bilan hech kimga aytmay
Otlanamiz yorug' safarga.

Eshik chertiladi...
Anglatgil yo Rab,
Meni uyg'otguchi sirli lahzadir.
Kimni rozi qildim dunyoda yashab,
Shu savol oldida yurak lahchadir.

Balki eshik qoqar... qiladi isyon,
Bo'g'zimga qadalib yig'layotgan so'z.
Ko'krak qafasimda ho'rlangan vijdon,
Balki qishdan ogoh qilmoqchidir kuz.

Eshik chertiladi...
Ochaman asta.
Qarog'imda sizib, qotib qolar yosh.
Ostonamda turar
Horg'in,
Xijolat –
Men kutmagan do'stday
Kulib oltmish yosh!

Eshik chertiladi...

BOLALIK. ADABIYOT DARSIDA

Kech qish. Maktab...
To'lib ketgan jom.
Eski tomdan o'tadi chakka.
Butun sinf mixlangan go'yo,
Qo'llarini qo'ygan iyakka.

O', bolalar yuragi ortiq
Ko'tararmi zulm, munglarni?
Kipriklarda qayg'ular qalqib,
Tinglashadi "O'tgan kunlar"ni.

Eshitilmas chak-chaki g'amning,
O, yuraklar to'xtagan taqqa.
Adabiyot muallimining
Tovushidan o'zga quloqqa.

O'rtada sham va qonlig' yurak,
Ishq eriydi.
– Unutmaysizmi?
Otga qamchi bosar Otabek,
Jonga qamchi uradi zulm.

Kumush o'ldi!!!
Qon qusdi, ohkim!
So'zlar ingrar... bo'zlar chirqirab.
Kim o'krar, kim yig'laydi yum-yum
Va partalar yuborar ho'ngrab.

Pechka o'chgan.
Lovullar sinf,
Dildiratar sovuqni bu xol.
Shiqirlaydi buzilgan qulf,
Tashqarida izillar shamol.

Tiriladi qallda shu nafas,
Tomirda dard, ishqni uyg'otib.
Va bolalik tugar, beuvvos
O'z-o'zini yurakka otib.

Dars tugagan.
Qo'zg'olmas hech kim...
Xo'rsinadi bolalar beun.
Yuraklardan sirg'alganicha
Sassiz chiqib ketgan muallim!

SOTUVCHINING EHSONI

Poyabzal do'koni... Sotuvchi chaqqon,
Mollarni joylarkan peshtaxtaga tong.
Bejirimlarin old oynaga qo'ydi,
Xarid yaxshi bo'lar, mamnunlik tuydi.
Ko'rdi derazadan yupun bolakay,
Tufliga maxliyo turar ko'z uzmay.
Qo'ltiqtayog'iga suyangan ko'yi,
Shalvirab turar bir shimining quyi.
Turar nuqsonidan sho'rlik uyalib,
Ko'nglida hasratu... ko'zlari kulib.
Shu choq ko'rdi bola ketarkan nari
Shoshib derazadan boshin chiqardi:
– Hoy bolakay! Nega ketyapsan darrov,
Poyabzallardan kiyib ko'r birrov!
Bola tabassum-la dedi: – Judayam!
Ko'rdim, poyabzallar chiroyli biram!
Lekin ma'zur tuting, bir oyog'im yo'q,
Bir havas qildim, der ko'zda yoshi cho'g'!
Sotuvchi do'kondan chiqdi otilib,
Yuragi ketgandek go'yo yirtilib.
Dedi: – Bu dunyoda bormikin azal,
Biror odam hamma narsasi tugal?!
Kimningdir yo'q qo'li, kimning oyog'i,
Vijdoni yo'q kimning, odam siyog'i!
Oyog'imiz bo'lmasaydi, qaniydi,
Vijdonimiz bo'lmaguncha to, – dedi,

– Tushunmadim! Bolaning chaqnar ko‘zi,
G‘aroyib tuyular sotuvchi so‘zi.

– Oyog‘imiz bo‘lmasa ham insonmiz,
Odam sanalurmi, aytgil, vijdotsiz?
Jismimas, xulqi-la insondir to‘kis,
Vijdotsizga berkdir jannati shaksiz.

Bolakay yuzida o‘ynar tabassum,
Kapalak qo‘nganday gulzorga shu zum.
Arirdi ko‘ngliga cho‘kkan iztirob,
Mungli nigohida porillar oftob.

– Senga yarashadi, shu tufli, o‘g‘lim,
Qani bir kiyib ko‘r, juda bejirim!

Bolakay xo‘rsindi bosh chayqab qattiq:

– Ololmayman! O‘ttiz lira pulim yo‘q!

– Hozir mavsum tushgan paytidir, ishon,
Senga juda arzon beraman, arzon!

Rosti, asli narxi yigirma lira,

Bir poyini olsang, yarmi chegirma!

Bolakay negadir turdi o‘ylanib,

– Bir poyin kim olar?! – dedi mung‘ayib.

– Rosa gapni cho‘zding! Sotuvchi kuldi.

– Kim o‘ng oyog‘i yo‘q, oladi, bo‘ldi!

– Maktabga borarsan? – so‘radi atay,

– Uchinchiga o‘tdim! – dedi bolakay.

– Yaxshi! O‘quvchiga besh lira arzon,

Besh lira qimmatmas, olgil, bolajon!

Demak, sotdim senga, kiyib ko‘r, buni!

Bolaga kiydirdi bir poy tuflini.

– Qara, xuddi quyib qo‘ygandek rosa,
Oyog‘ingga o‘lchab tikkandek usta!
So‘ng dedi: – Judayam bo‘lardim mamnun!
Eski tufling sotsang, aytaqol, narxin!
– Hazillashmang, – burnin tortdi bolakay,
Tag charmi yirtilgan, yana-chi bir poy!
Menimcha, xatto bir pulga arzimas!
– Antikvar-ku! Sotuvchi ham bo‘sh kelmas.
Qancha eski bo‘lsa, narxi balanddir,
O‘ttiz-qirq liradan kam emas axir!
Bola hayrat ichra gungu lol edi,
Go‘yo tush ko‘rardi.
– Ehtimol! – dedi.
Hayajondan titrar sotuvchi nuqul,
Qo‘lida taxlangan uch-to‘rt qog‘oz pul.
O‘n lirani surdi: – Qo‘ymadiz sira,
Yetadi menimcha yigirma lira!
Axir hozir mavsum tushgan payti-ku!
Bu gapni qizarib zo‘rg‘a aytdi u.
Sotuvchi bu pulni etolmadi rad,
O‘pdi bolakayni bo‘lgancha xursand!
Ko‘zlarida ko‘rib bir beg‘ubor baxt,
Quvonchi ichiga sig‘masdi g‘oyat!
Sotib yuborsa ham bor molin, bisyor,
Hozirgidek bo‘lmas edi baxtiyor!
Borar edi bola go‘yo o‘ynab sho‘x,
Qo‘ltiqtayoqqa ham ehtiyoji yo‘q!
Sotuvchi ko‘z yoshi oqardi tinmay,
Rabbim ehsonini qabul qilganday!

DARAXTLARGA QASIDA

Olohd, deb gullaydi, ko'taradi tug',
Hikmat so'ylar hatto bukchaygan qaddi.
Hech kim erkdan saboq berolmagay, yo'q,
Donishmand muallim daraxtlar kabi.

So'ylab berar yulduz, osmon haqida,
Qushlar uchun ko'kka parvoz oshyoni.
Boltalar zulmiga tutlardan boshqa
O'rgatolmas hech kim go'zal isyonni.

Vatan, senga agar sevgim beqiyos,
Jonfidolik jo'shib tursa qalbimda –
Dars bermagan hech kim chinorday xassos,
Matonat-u mardlik, g'urur haqida.

Gulbarglar she'r o'qir osmonga yoddan,
Uchmoqqa shaylanar dil parvozlaniib.
Daraxtlarday tug'ma shoir oldida
Xijolat tortasan she'rlar yozgani.

ZULFIYA AYANING NOLASI

Uyi kuysin urush!
Oti o'chsin-a!
Besh pahlavonimni yamlab yutdi-ya!
Tobutin quchoqlab bo'zlayin desam,
Sovuq diydorin ham ko'rsatmadi-ya!
Qorako'z turnalar ayting uv solgan,
Yotarmi alplarim hayhot, bekafan?!
Har kech tushlarimda chopganim-chopgan –
Ochiq ko'zlarini qaqshab yopaman!
Tunlar jon-jonimda qiyomat qo'par,
Kechalar bolishdir g'aram-g'aram g'am.
Kanglumning tubida bir umid ko'klar,
Tonglar uyg'otadi jonimni motam.
Yuragimni ichdan qulfladim, dunyo,
Ichimga berkitdim achchiq hasratim.
Ko'rsatmadim ulkan azamni aslo,
Lopillab boradi yurak tobutim.
Oh, qosh-u ko'zingiz bag'rimni o'yar,
Qaro yerga hayhot, loyiqmidi-ya?
Yoningiz yerlarga botgandir qattiq,
Begona tuproqlar sovuqmidi-ya?!
Kirgani qo'rqaman uyga, vodarig',
Meni tutib yeydi har surat – qafas.
Sandiqdan chimildiq uvlab urar tig',
Tishlangan patirlar ho'ngrab berar sas.
Hamon yo'l qarayman, yo'lga aylangan –

Judolikdan xira tortgan chiroqman.
Ko'ksimda sog'inchlar alanga olgan –
Beo't choy qaynatar qora o'choqman.
Urush!
O'limlikka yig'dim, azobing,
Kiyib ketay, qiyqim qolmasin tokim.
Yoqangdan tutadi qiyomat qadar
Qabrimning ustida chirqirar dodim.
Yotaman alanga, o'tlarda kuyib,
G'amlarim tuproqqa otadi pindik.
Senga o'lim tilar yerlarga mushtlab,
Suyagimni yorgan faryod, o'kirik.
Uying kuysin urush!
Oting o'chsin-a!
Bitta bolamni ham qo'ymadi, tutdi!
Ko'rmadim bir g'olib askaring ochun,
Urush qon, zahrini onalar yutdi.
Men qasos ekkanman qora tuproqqa,
Qilichdek o'sadi qabrimda qamish.
Go'rimda ham ikki qo'lim yoqangda,
Seni tinch qo'ymaydi bu la'nat, qarg'ish!
Uying kuysin urush!
Oting o'chsin-a!

ADOLAT SAVOBI

Haj qilmoq istadi bir shoh sarafroz,
Safo ziyosidan bo'lmoq-chun mumtoz.
O'yga tolmish bundan arkoni davlat,
Vaziru ayonlar qildilar fikrat:
– Qutlug' bo'lsin shohim, ko'ngil karami,
Illo nasib etsin izzat xarami.
Hajning saodati vojibdir, faqat,
Uning yo'li xavfli, og'irdir g'oyat,
Siz Haqning yerdagi soyasidirsiz,
Xalqning suyanch tog'i, qoyasidirsiz.
Soya el boshidan uzoq ketsa gar,
Yurtda sarosima, isyon kuchayar.
Dushmanga qo'l kelib qolmasmi bu hol,
Taxtingiz ko'rmasin, deymiz hech zavol?!
Shahri azimda bir qalandar-darvesh,
Oltmish bora haj qilib ul osoyish.
Sotib olmoq mumkin uning savobin,
Rozi qilsak agar Haqqa tavobin.
Ma'qul bo'ldi bu gap podishohga ham,
Darveshning qoshiga jo'nadi shu dam.
Darvesh sukut qildi shoh oldida zum,
Ko'zida nur sochdi andak tabassum:
– Tutdim sizga oltmish hajim savobin,
Faqat bordir mening ham bir murodim.
– Ne tilarsen, der shoh, muxayyo etgum,
Sen ganjinaga, men, ki Haqqa yetgum.

– Istagim na davlat, na zar-u tillo,
Kimga vafo qilmish bu g'irrom dunyo?!
– Nimadir dunyoda ulug', mukarram,
Ziyoda oltmish Haj savobidan ham.
– Adolat ko'rsating mazlumga, shafqat,
Roziligin oling, bir soat faqat.
Va shu adolatning savobin bering,
Armoni qolmasdi mendek faqirning.
Hech bir shoh ko'rmagan ganj, cho'ng foydaga –
Faqat rozi bo'lgum shunday savdoga.
Oyoq qo'li go'yo bo'lgan kabi shol,
Darveshning qoshida podshoh edi lol.
Azal sarkotibin torozusida,
Bir soatlik adl elning ranjida –
Og'irdir oltmish haj savobidan ham,
Duolar zalvori tengsiz ushbu dam!

ASRAB TURAR

Bu yurtning sarhadlarin
fidolar asrab turar,
Oriyat qo'rg'onlarin
adolar asrab turar.

Ozodlik muzofotin,
istiqlol saodatin
Yaxshilar qilgan ezgu
duolar asrab turar.

Qudratini ko'tarar
Temuriy tuzuklari,
Dunyolarni uyg'otar
Pirlari, buzruglari,
Boqiylikka yetkazar
shavkatin buyuklari,
O'ziga beklar, Odam
Atolar asrab turar.

Balolardan asragay
mehrining tumorlari,
Xiyonatni osgaydir
muhabbatin dorlari,
Do'zaxlarni o'chirgay
ishqining iforlari,
Hayo ma'budi –
Momo Havolar asrab turar.

Vatan, desam, tozarib
 bu ko'ngildan dard ketgay,
Tiksam tug'in ko'ksimga
 yuragimdan gard ketgay,
Har bitta she'r, har bir so'z
 Vatan deya qad kergay,
Erk qal'alarin
 nazmu navolar asrab turar.

Sharafin avliyo-yu,
 valiylar qo'rib yotar,
Haqdin nozil oyatlar,
 nabiylar qo'rib yotar,
Har lavhida ming bir dod
 moziylar qo'rib yotar,
Navoiy, Yassaviy,
 Huvaydolar asrab turar.

Tug' ko'tarib qo'riqlar
 Haziniy mozorlari,
Poylarini o'padi
 Furqat sog'inch, zorlari,
Vatan deya sas berar
 Nodira ash'orlari,
Ulug'lar ruhi, Haqdin
 sadolar asrab turar.

Har birimiz askarmiz
 hur vatan gulbog'iga,

Ko'z tegmasin jannatiy,
 muborak tuprog'iga,
Jonimizni tikkanmiz
 muqaddas bayrog'iga,
Bosh ko'targan har mehri
 giyolar asrab turar.

Har maysayu, gulbargi
 erkdan poklangan bu yurt,
Har devori, naqshini
 baxtdan oqlangan bu yurt,
Xudoyim yorlaqagan,
 Egam yoqlagan bu yurt,
Elim, degan ezgu
 muddaolar asrab turar.

Dunyolarga bo'ylatar
 dovrug'i, shonlarini,
Mangulikka yetkazar
 Erkining tonglarini,
Yarqiroq qilgay yana
 buyuklik onlarini,
Donishmand bolalari –
 fidolar asrab turar.

HADEMAY YANGI YIL...

Hademay Yangi yil...
Beshafqat...
Yuragingni ezg'ilyaydi Vaqt.
Go'yo sendan olib xavotir
Derazadan qaraydi daraxt.

Hademay Yangi yil...
Ko'ksingni
Kuydiradi yog'ayotgan qor.
Go'yo charxning nur ko'shki uzra
Qodir Egam tashlaydi nazar.

Tuzalgandir stol
Bazmga –
Hamma narsa muhayyo, taxtdir.
Lekin umring dasturxoniga
Ne sinovlar hozirlar taqdir?

Oppoq atirgulday sumanbar
Nurlar ichra cho'msin borlig'ing.
Balki senga shu o'tgan yilda
Umid bular umidvorliging.

Hademay Yangi yil...
Devordan
Sirg'aladi Vaqtning tovushi.

Kingadir intizor ko'nglingday
Ostonada ilhaq kovushing.

Ko'chaga chiq,
Qulochingni yoz!
Dilni pokla,
O'zni tanigin.
Oppoq qorning payg'omlarida
Yuragingga kirmoqda
Tangrim!

Hademay Yangi yil...

SUD

yoxud ajralishayotgan ayol nolasi

Rozisiz... ajralib ketmoqqa, rozi,
Hayhot, qismat otar ikki qirg'oqqa.
Qo'lingizda parcha ajrim qog'ozi –
Kul separ o'zingiz gul ekkani boqqa.
Ajralish osonmi, nahot shunchalik,
Men o'zim... ko'nglimni o'ylaganim yo'q.
Oro yo'lda qolsam, topilar balki,
Sovigan yuragim yoqmoqqa bir cho'g'.
Ammo... yuragim dod solar, voh vayron,
Hayhot, ikki qutb-ikki yog'iyimiz.
Jonimizda o'sgan gulni beomon.
O'rib borayotgan o'tmas chalg'imiz.
Taqdir qo'shganiga ming yil bo'ldi-yov,
Qancha g'am-sho'r ko'rdik, garchi tik shaxddek.
Xudo bir o'choqqa yoqqan o't-olov –
Tangrim ekib qo'ygan qo'sh bir daraxtdek.
Yuragim dahshatdan boradi yonib,
Qandoq alday ko'zi jolalarimni.
Ildizlaringizdan sug'urib olib,
Qayga ekay o'ksik nolalarimni?
Ko'ksimga qo'sh-qo'sha tig'lar ekdim men,
Egasi bormikin bu tig'larimni.
Ko'ngliga otasi baxtsizlik tikkan –
Kim butlab berar bu siniqlarimni?

Qalbingiz tubida uvillar bir o'q,
Bu o'q – ishqning tig'i, chuqur bilaman.
Sezmaganga olib yonsam-da, garchand,
Ko'zingiz aksida ko'rib qolaman.
Ikki yon silkinsak, sarson urar charx,
Qandoq esdan chiqdi?!
Qandoq chalg'ibmiz?
Tepamizda uchgan jonlar qayga g'arq,
Chirqirab uv tortgan qushchalarimiz?
Bilaman bu o'q ko'p ildizlab ketgan,
Ichimga yutaman ingroqlarimni.
Bizni omon qo'ymas qiyomatda ham.
Yulib otmang mitti bayroqlarimni!
Kimni tutar o'ksik go'daklar ohi,
Siz topgan Baxtdan oh,
Chiqib turar dud!
Arosatda qolgan qushchalar zori
Ro'zi mashhargacha
Qilmasmikin SUD?!

AYOL MANGU SIR

Dunyo yarmi ayol, anglagil zotan,
Qolgan yarmini ham ayol yaratgan.

Tubi yo'q sinoat, ayol mangu sir,
Bir qilich – muhabbat kabi u keskir.

Ishq qalqitgan qadah, ayol ko'hna jom,
Ayolsiz bu dunyo misli subhsiz shom.

Oloh tutgan chog'ir, to'kmang zarra ham,
Ikki dunyoyingiz bo'lur jahannam.

Ko'ngildan ketmoqda ayol kunba-kun,
Dunyosi bo'lmasin oh kunfayakun.

Janon bir qasrki, ganjlardan bunyod,
Ranj to'la qasr u, ko'ksi to'la dod.

Talab qo'ymaslar zar, umri ganjini,
Faqat talamaslar qayg'u, ranjini.

Asrang joningizda, jon qadar seva,
Ayol g'amdan cho'kib boryotgan kema.

Yuragiga tig'lar ekib qo'ygan u,
Dunyosidan etak silkib qo'ygan u.

O'chib qolmasin bu titrayotgan sham,
Ayol g'amdan bino, muhabbatdan jam.

To'fonlarni yoring! Bo'ronni yoring!
Cho'kib boryotgan kemani qutqaring!

Sizga yashash uchun haq bergan tug'chek,
Ayolni asrangiz hazrati erkak!

Bir buyuk daraxtday gullar, urar barq,
Ayolin boshiga qo'ya olgan xalq!

NAVOIY TUG'ILGAN KUNDA

Buyuk ibodatga chog'langan kabi
Xalqim piri tomon kelmoqda oqib.
Bu kunlar ilohiy, bu kunlar nabiy,
Nasr-u nazm podshohidir Navoiy.

Bir quyoshki, munavvardir nazmi ko'k,
Bir sharafki, shariflar ichra o'zbek,
Bir ummonki, o'zani ezgulik, erk,
Ozodlikning mayog'idir Navoiy.

Asrar ozod yurtni balo qazodan,
Munojoti, nazmi Arshi Alloda,
Qo'llab turar xalqin ikki dunyoda,
Elning pushti panohidir Navoiy.

Ma'naviyat nadir?!
Na ilm-urfon?!
Adolat tug'ini ko'targan arkon,
Mulki tafakkurga piri charog'bon,
Ma'naviyat bayrog'idir Navoiy.

Navoiyni o'qi yorishar olam,
Ulus dardi, orzulari unda jam,
Navoiydan madad so'ragil, bolam,
El bosh urar dargohidir Navoiy.

Navoiyga yetmay, yetmaymiz Haqqa,
Ma'rifatdan ayru aylansak xalqqa,
Hasdek otadilar bizni qirg'oqqa,
Ko'ngillarning chirog'idir Navoiy.

Yetsak edi ilohiyot nazmiga,
Kirsak edi ruhoniyyat bazmiga,
Darmon bo'lsak elning dardu arziga,
Xalqning baxtiga boqiydir Navoiy.

Ozod elim,omonmisan, bormisan?
Vatan uchun kelajakka yormisan?
Buyuk yo'lda uyg'og'u bedormisan?
Yaratganning so'rog'idir Navoiy.

Tangrim pir sayladi adabiyotga,
Mukarram ayladi insoniyatga,
Shu el qayg'usinda abadiyatga
Ogohlik qo'ng'irog'idir Navoiy.

UNUTIB BORAR AYOL

Hur, ahli zeboligin unutib borar ayol,
Bir guli ra'noligin unutib borar ayol.
Bu ketishi arazu ginalarga o'xshamas,
Shirinu Zuhroligin unutib borar ayol.

Unutmagan ko'ksidan sug'urgan mixlarini,
Yolg'onu malomatning xanjaru tig'larini,
So'ngagin yorib chiqqan xiyonat tug'larini,
Bir ishqqa atoligin unutib borar ayol.

Borar chechaklardanmas, bosib-yanchib
xorlarni,
Qizg'aldoqli qirnimas, g'arch-g'urch bosib
qorlarni,
Inlaridan chiqarib ming bir boshli morlarni,
Sevgidan barpoligin unutib borar ayol.

Kiprigin dorlarida malomatning dodlari,
Muhabbatdan yuz burib, qaytmas yo'lga
otlandi,
Yo toza bir ishq istab, asotiru mardlarni,
Oh Momo Havoligini unutib borar ayol.

Ortidan o'qdek uchar Boychiborlar bormi, hey,
Yo'llariga chiqquvchi nomus, orlar bormi hey,
Gullarini to'zg'itmas dili xorlar bormi hey,
Oh ishqda Xudoligin unutib borar ayol.

Qirq arava ko'ch bilan qayga borsin, yorsinmi-
Ko'ksini, Haqqa ochib, ko'rsatsin, yalborsinmi?
Ishqining ko'chlarini tangrimga oborsinmi?
Iffatu xayoligin unutib borar ayol.

Sochib borar ishqini shamollarga, yellarga,
Sochib borar ko'nglini dovullarga, sellarga,
Yanchib borar dunyoni qoldirib bedillarga.
Oh ishqsiz adoligin unutib borar ayol.

Yo, Rab, borar dunyomas, etak silkib sevgiga,
Kiygani bahornimas, xazonlarni egniga,
Do'zaxlarga o't qo'yar olgan cho'g'i yengiga,
Bir mehri giyoligin unutib borar ayol.

Axir u Mohlaroyim, To'marisning zotidan.
Tomirida kezinar Jaloliddin otida,
Mardlarga doyaligin chiqardimi yodidan,
Ketmog'i xatoligin unutib borar ayol.
Oh, ishqda Xudoligin unutib borar ayol...

ESLASALAR...

Eslarmikin bir kun...
Bu daraxt
Ekkanimni shu go'zal boqqa.
Eslarmi, bu bulbullar xushbaxt
Kaftlarimdan qanot qoqqanin.
Shu erka nihollar eslarmi,
Suyaganim, bo'lganim qoya.
Dovul, saratondan to'sganim,
Bo'lganimni qalqon, himoya.
Bu g'am ezmas, bilaman, aslo,
Umrin ketmas shamolga, yelga.
Malham bo'lar xushifor, navo
Olis yo'lga chiqqan hur elga.
FAQAT...
Eslasalar gul, ozod so'zlar
Ekmaganim qalblarga teran.
Ikki qo'lim yoqamda bo'zlar,
O'tda kuyib yotarmi tanam?!

Eslasalar...

ONA BULBUL

Hikoyatlar ichra ushbu hikoyat,
Qalbinga safolar baxsh etdi g'oyat.

Bir bulbul bor edi xushovoz, sayroq,
Savtidan jarangga to'lar edi bog'.

Sayramasdan qo'ydi chamanda nogoh,
Yo xolin parishon etdimi bir zog'?!

So'rdilar: – Nechuk sen qilmaysan xonish?!
Ko'ngillarni chog'lab olmaysan olqish?!

Kelgil, chah-chah ayla, qilma intizor,
Seningsiz gulzorlar qoldi beifor.

Bulbul javob berdi: – Kechiring, bu vaqt,
Bir zum ham uyamni etolmayman tark!

Boisi na xasta, na-da betobman,
Chunki ona bo'ldim, tun-kun bexobman.

Ne baxt, chug'ur-chug'ur bola ochdim men,
Shundan bazmu ayshdan yiroq qochdim men.

Ketsam gar jonimga tushmasmi kuya,
Polaponlarim kim qilur tarbiya?!

Ko'nglimga sig'mas hech nazmu navozish,
Axir men onaman, yo'q o'zga yumush.

Menga farzand berdi navzambililloh,
Ne derman ko'r, bo'lib qolsa karqunoq?!

Erta o'zin uyasiga tortar yoy,
O'z bolam, o'z ko'zlarimni cho'qigay!

Kim bolasin o'zi qilmas tarbiya,
Dod solmasin bir kun bo'lsa shumg'iya!

Juda bandman, meni tutingiz ma'zur,
Bolalarim kutib qoldi ming uzr!

O'RIK GULLAGAN KECHA...

Nur tushganday bog'ning qo'yniga,
Novdalarda gullayotir Baxt.
Oppoq, harir o'rik guliga
Manglayini urib olar Vaqt.

Titrab ketar kecha hayratdan,
Tunning ohu ko'zida hadik.
Titrog'ingdan ketgudek to'zib,
Novdalarga ingan go'zallik.

Go'yo qantak o'rik shoxiga
Farishtalar olganday qo'nib.
Yuragimdan xuddi shu lahza
Gulg'unchalar chiqmoqda unib.

Gullagan bog'...
Bir ilohiy nur
Oqib kelar ko'kning toqidan.
Go'yo Tangrim o'rik gullarin
Yasagandek, mening ohimdan.

Yashadimmi odamday zotan,
Angladimmi nima farog'at?
Oq o'rikday gullay olmagan
Umrin endi juda omonat.

YOMG'IR

Ichsin seni tashnalar yomg'ir,
Orzulari chashmalar yomg'ir.

Toshdiyda so'qmoqlar bag'riga
Yuragini parchalar yomg'ir.

Sog'inchlarda yoriladi tosh,
Unadi binafshalar yomg'ir.

Shiviringmi, sog'inching, yig'ing,
Qaroqlarim yoshlanar yomg'ir.

Sen tindingu dilni o'rtağan
Ishq suroni boshlanar yomg'ir.

SIZNI DEDIM...

Sizni dedim... Mardim dedim,
ishqingizga sig'indim,
Tulporlilar, taxtlilarga
qayrilmadim, shukrkim.
Qalbingizga sumbuladay ishqli
baytlar bitganim,
Botar tog'im bo'ldingiz-ey,
baxtim bo'ldingiz, begim.

Sizni dedim... Gulim, debon,
quyosh yanglig' kuldingiz,
Ul intizor kulbangizga
intilganim bildingiz.
Ko'ksingizda titrab-titrab
ki bir otash gul bo'ldim.
Va gulzorga aylanganim
bilmay qoldim o'zim ham.

JONINGNI TIKSANG...

Bu yurtga joningni tiksang, sharafdir –
Har cho'pi, har guli, yaprog'i uchun.
Oppoq umidlaring eksang, ungay dur,
Orzung gullatyotgan tuprog'i uchun.

Kuzda paykallari Xizr chaylasi,
Oppoq yaxtak kiyar hatto dalasi,
Baxtga oshuftasan, ozod yallasi –
Gulla, bulbullarning sayrog'i uchun.

G'ururdan ko'ksingga tushadi larza,
Yulduzlar shabnamga yuzini chaysa,
Bargin hilpiratib chopadi maysa –
Zangori ishq tutib bayrog'i uchun.

Ko'saklar ochilar orziqib tongda,
Iqbol mujdasi bor bu yorug' bongda,
Bolam, qarzing bordir har bitta dondan –
Vatan, deb egilgan boshog'i uchun.

Asov daryolarning shiddatin kechgil,
Ozod havolarning bag'rida uchgil,
Jannat ariqlarning suvidan ichgil,
Yuraging yurtim, deb urmog'i uchun.

Dunyo ta'zimdadir, olam hayroni,
Tinchlik me'moridir botir sarboni,

Qarorgohi bo'ldi jumla jahonni –
Do'stlik, ofiyatning ardog'i uchun.

Yurakda Yangi kun, baxtlar jarangi,
Zaxmi ketdi, dildan qullikning zangi,
Xalqim, jahon ichra tamoman yangi
Yangi O'zbekiston qurmog'i uchun.

Bolam, oyoqqa tur, yurakdan otlan,
Bu buyuk kunlardir, anglagil, zotan,
Bag'rikeng va o'ktam, donishmand, tanti –
Bu vatan abadiy turmog'i uchun.

HAZRATI ERKAKLARGA

Atirgulning gulbargidan tomdiqonlar,
Yuragiga sanchildimi shum tikonlar,
Go'dagini yerga qo'yib otmay tonglar,
Nechun ayol bozorlarga chopayotir?!

Bitkazmoqchun balki dunyo ozu kamin,
Yo yelkaga olib tirikchilik g'amin,
Yoki izlab bag'ringizdan topmaganin,
Nechun ayol bozorlarga chopayotir?!

Ko'nglingizni farishtasi erkalarini,
Uyingizni sarishtasi, bekalari,
Ne g'am uning yurak-bag'rin tilkaladi,
Nechun ayol bozorlarga chopayotir?!

Nima bo'ldi ko'kda balqqan oyingizga,
Arshdan qanday tushib qoldi poyingizga,
Ko'chki tushdi hayhot, oqar soyingizga,
Nechun ayol bozorlarga chopayotir?!

Ko'zlaridan g'unchalar ham uyalardi,
Mehr bo'lsa, bir ishq bo'lsa suyanardi,
Endi daydib yurgan it ham suykanadi,
Nechun ayol bozorlarga chopayotir?!

Suysangiz gar dunyolarga sig'may ketar,
Armon nima, alam nima bilmay o'tar,

Mehr kiyib, adras, kimxob kiymay o'tar,
Nechun ayol bozorlarga chopayotir?!

Sizga nima deyin beklar, u to'ralar,
Yuraginga shum xavotirlar o'rmalar,
Ko'kingizdan og'ib ketmasin-da qamar,
Nechun ayol bozorlarga chopayotir?!

OLTMISH YOSH QOSHIDAGI O'YLAR

Ko'ksimga oltmishta sham yoqmish Tangrim,
Ruhimda oltmishta shamning quyuni.
Alanga ichida gullamoq taqdir,
O'rganmoq taqdirdir olov tilini.

Ko'ksimga oltmishta sham yoqmish Alloh,
Va menga hukm etmish sham qismatini.
O', birin o'chirmay shartdir yashamoq,
Erib bitgunicha ishq hasratini.

Har bir sham umrimning guliday yorug',
So'zlardan gulxanday minglab sham yoqdim.
Kimga shul'a bo'ldim, kimgadir yog'du,
O'zim g'ussa otashida sovqotdim.

Ko'ksimga oltmishta sham yoqmish Tangrim,
Muhabbat o'tiday yonar lovullab.
O, olov shamshirlar sinaydi sabrim,
O'chib qolmasin deb tahlikada qalb.

Har bir sham tutashmish har oshiq dilga,
Muhabbat dillarda alanga oldi.
G'am o'ti tushmasin hech bir ko'ngilga,
Yolbordim, dardlarni o'zimga qoldir.

Chopar tushovini uzgan tulporday
Ko'ksimning ustidan yelib borar vaqt.

Bu talato'plardan qandayin asray,
Axir men shamolga qad kergan daraxt.

Ko'ksimga oltmishta sham yoqqan o'zing,
Olovgul bo'lmoqqa Tangrim, qasdlandim.
Yashil o'rmon kabi shamolni to'sing,
Qo'lingizni bering daraxt do'stlarim.

Toki o'chib qolsa shamolda biri,
Yoqmoqqa cho'g' so'rab sizga boraman.
Yurakda uzating mehringiz cho'g'in,
Evaziga jonim solib beraman.

Ko'ksimga oltmishta sham yoqding yo Rab,
Yondirding muhabbat o'tida faqat.
Yana shuncha olov so'rayman qaqrab,
Yonmoq halovatdir, yonmoq ibodat.

Ko'ksimga oltmishta sham yoqmish Tangrim...

QOR YOG'AR

Qor yog'ar...

Yop-yorug' umidlar dilni uyg'otar,
Bu qanday mo'jiza sirdir, Rabbano.
Quyoshsiz ham shuncha yorug'liklar bor,
So'ngsiz go'zallik bor, yorug' bir vido.
Butun borliq boqar, gard ham yo'q hatto,
Riyo, qabohatlar qayga ko'mildi.
Bedard yolg'oningdan to'ygandim, dunyo,
Men senda qaytadan yashagim keldi.
Umrning qishi-ku shomi intiho,
Tovonimga botar «qayt» degan bir sas.
Nechun ketarimda uyg'otding, Oллоh,
Nechun ketarimda dil bedor, behas.
Qor yog'ar...

Oppoq atirgulday gulbarglarida
Ilohiy chorlov bor, ilohiy nido.
Omonat umrning payg'omlariga
Bu buyuk vidodir, go'zal bir vido.
Qor yog'ar...

USMON NOSIRNING SO'NGGI NIDOSI

Tosh turmalar,
Jallod turmalar
Ayar mendan parcha qog'ozni.
Bunda mudhish sukut o'rmalar,
Chiqarmaslik kerak ovozni.

Madorim yo'q qalam ushlagga,
Yuraklarim ketgandir ozib.
Devorlarga,
Hattoki toshga
Ko'zim bilan qo'yarman yozib.

Havo yo'qdir nafas olmoqqa,
Ta'qib qilar, hatto mahkum sas.
Qad ko'tarsang boshing yormoqqa
Bunda shiftlar qilib turar qasd.

Qo'lda kishan,
Bo'ynimda sirtmoq,
Ko'rarmanmi erkingni vatan?!
Qonga to'lgan yuragim bilan
Men qa'ringda qandoq yotaman?!

Umidim bor bir kun kelar
Erk,
Va tinadi zulm va faryod.
Kishanlarni parchalab, yorib,
So'zlarimni qilarlar ozod!

AYOL KETIB BORAR...

Ayol ketib borar yonib, guvillab,
Ko'nglida tiriklik qo'ng'iroqlari.
Shamollar poyida yig'lar bosh urib,
Sochib yuboradi gul yaproqlarin.

Ketib borar ayol... ko'ngliga ishqmas,
Tikib tiriklikning bayroqlarini.
Qulog'i kar dunyo hayhot eshitmas,
Selday toshgan faryod, ingroqlarini.

Ayol ketib borar... tunday yoyilgan
Baxtsizlikday qaro sochlarin g'ami.
Ko'ngil mehrobiga yoqib qo'yilgan
Qirq bitta jonining qirq bitta shami.

Ketib borar ayol... yolg'izlik aro
Sirpanchiq yo'llari, qirovli, muzli.
Onhazratning ummatlari, xeshlari,
Hazrati erkaklar, eshityapsizmi?

Bu ketishi go'yo ko'chkilar kabi,
Qurbon qushday to'zg'ir dil rishtalari.
Muhabbatdan ketar, ko'ngildan ketar.
Xudoning yerdagi farishtalari.

Ketib borar ayol yonib, guvillab.

SO'NGGI KUN...

Umr faqat bir bor berilgan imkon:
Yalpiz bo'lib unmoq, gullamoq ozod.
Ketsang gar ortingdan to'kilsin ehson,
Ortingdan bir bora xo'rsinsin oftob.

Umr faqat bir bor berilgan imkon:
Gard emas, yuragim bo'lgil buyuk dard.
Ortingdan oh tortib bo'zlasin osmon,
Ortingdan bosh ursin qolayotgan BAXT.

Umr faqat bir bor berilgan imkon:
Parchalab-parchalab yurakni yoqmoq.
Boshingdan g'urbatlar arisin, davron,
Dog'laringni yashir o'shal kun, mohtob.

Umr faqat bir bor berilgan imkon:
Bu dunyo ustidan qahqaha ur, kul.
Bir nafas sukutda qolsin bu jahon,
Ortingdan ezilib yig'lasin bir gul.

So'nggi kun ortingdan eng so'nggi imkon:
Sochlarin to'zg'itib, oh urib borsin.
Haqning dargohiga o'shal kun armon,
G'amlar tobutingni ko'tarib borsin.

O'shal kun...o'shal kun shivirley boshlar,
Sukunat doriga osilgan tiling.

She'rlaringni o'qib ko'zini yoshlar,
Jasading ustida egilar eling...

Umr faqat bir bor berilgan imkon...

AJABO...

Ajabo,
Men o'lsam...
Sog'insam intizorlikda,
Chorlasam ham
Vaqt topmay
Kelmaganlar
Ko'rgani.
Uchib-qo'nib,
Dod solib,
Xuddi quruq qolganday,
Bo'zlab keladilar,
Ko'mgani.

BUYUK BIR EL...

Bir daraxtday hur, rabbim,
Ko'klatsang, qayta, ko'klay.
Daraxtlar tik, shaxd yashar,
Daraxtlar o'tirmagay.

Bo'lsam bitta hur og'och,
G'amangiz bir dardli nay.
Ular talashmas taxt, toj,
Bir-birini sotmagay.

To'kilsa ham xazonday,
Ko'z yoshini to'kmagay.
Boltalar zarbidan tik
Qularu tiz bukmagay.

Egilsa ham meva-yu,
Larzon bo'lib egilgay.
Jon do'stini qulatib,
Azasiga qilmas to'y.

Muhabbatday dillarda
Isyon qilib yasharlar.
Ulug' xalq, buyuk bir el,
Bir millatga o'xsharlar.

OTAMGA

Ko'ksimni g'alati bir dard ezadi,
G'alati tuyular shoirligim ham.
No'noq shoirlikdan ko'ra yaxshiydi,
Otamning ketmonin ko'tarsa yelkam.

Onam ortidanmas qizaloq paytim –
Sizning ortingizdan ergashib yurdim.
Lekin bo'lolmadim sizdayin xotam,
Sizday mo'minlikka yetmadi qurbim.

Bir chetda mung'aygan ketmoningizdek
Cho'kib qolgan kabi dunyoning qaddi.
Ota, qo'llaringa tutqazgan qalam
Sizga loyiq farzand bo'lmoq umidi.

Otajon, ko'ksimni bir dard ezadi,
Bir qayg'u ko'ksimni yanchiyveradi.
Qandoq farzand bo'ldim: beburd, beqadr –
Kuragimning tagi sanchiyveradi.

Ketmoningiz kafti baxt oynasimi,
Iymon suratimi poshnangiz izi.
Uning rizoligin ololmay hargiz,
Qavarib boradi dunyoning tizi.

Ko'ksimni g'alati bir dard ezadi...

BIR QIZ KETIB BORAR...

Bir qiz ketib borar
namozshom aro,
Ko'zlarida yonar telba bir chaqin.
Quturgan ummonga qasdma-qasd go'yo –
O'zin urayotir bir oqqush betin.
Neni istaydi u?!
Hayotmi, o'lim?
Qalbin muhabbatdan etmoqni xalos?!
Balki o'qimoqchi
Hijronga hukm,
Bevafo sevgidan olmoqchi qasos?!
Qayga ketib borar
Benajot, besar,
Darbadar yo'llarda balki adashgan,
Yo adashtirdingmi adashgan dunyo,
Ishqning jodusida ko'zi qamashgan.
Qayga ketib borar,
Yolg'iz, bepanoh,
Bir najot istarmi,
Adolat istar?!
Qoshining yoyidan otiladi oh,
Bu yupun dunyodan
Saodat istar!
Yo'llarin to'singiz,
Daraxtlar choping,
Gullar gulligini soling yodiga.

Telba to'liqlarga bo'lmasin taslim,
Shamollar,
qaytaring uni ortiga.
Dunyo, qo'rqmaysanmi qarg'ish, ohidan,
Maysalar yig'idan ko'tarolmas bosh.
Bosib qolmasmi,
Hey, dunyolaringni
Mahzun ko'zlaridan yumalagan yosh.
O'z o'qidan chiqib ketmasmi yurak,
Kiprigida qotib qolgan xiyonat.
Ko'zlarin yoshiga cho'kmoqda, yo Rab,
Qo'llarini qo'yib yuborma hayot!
Yulduzlarni yerga qulatmasmi yo,
Ma'yus nigohingda uvlagan savol,
Poylaringga cho'kib baxt ham gullaydi,
Bir hovuch shabnamdek erkam bezavol.
Ortidan yugurib hayqiraman: "Qayt!"
Kuylagidan tortib shamol cho'kar tiz.
Meni qo'rqitadi,
Dunyodan, hayhot,
Etaklarin silkib
Borayotgan qiz!
Bir qiz ketib borar..

OSTONANGDA TURIBMAN DUNYO...

Ostonangda hayron turibman dunyo...
Borliq va yo'qlikning
Chegarasida.
Eshigingga boshim uribman dunyo,
Hayot va o'limning
Bo'sag'asida.

Ostonangda hayron turibman dunyo...
Vujudimni bosar negadir titroq.
Eshitmasmi hayhot,
Farishtalaring
Yuraklarim chalar nurdan qo'ng'iroq?!

Loyiqmanmi, dunyo?!
Bu ulkan dardim
Bo'lmaydimi axir senga og'ir yuk?!
So'ngsiz gunohlarim ortgan vujudim
Qilmasmi yelkangga o'ta
Og'irlik?!

Ostonangda hayron turibman dunyo...
Yuragingni qayg'u,
Sitam ezarmi?!
Hatto qilt etmaydi...
Eshitmas go'yo
Eshikboning anglat, basirmi,
Karmi?!

Ostonangda giryon
Turibman dunyo...
Gungu lolman butkul
Sening qarshingda.
Ming yilki men ilhaq turibman go'yo...
Qay yo'l olib borar
Aytgil, Arshingga?

Ostonangda giryon turibman dunyo...
Yo'lovchiman behad
Tashna, chanqagan.
Haddim sig'masmi ayt,
Dastim yetmas yo,
Darvozang zulfini chertmoqqa ulkan?!

Qaydan keldim?
Aytgil, qayga borurman?
Bu mahzun ko'nglimni savollar yutgan.
O'chgan yuragimga lahcha cho'g' so'rab,
Huzuringga dunyo, keldimmi o'tga?

Boqaman darchangdan dil iztirobda,
Olchoq,
Kazzoblarning oshig'i olchi.
Hamon nomusu or,
Iymon poygakda,
Muttahamlar to'rda,
To'rda talonchi.

Niqob bozoridir
Shaklu surating,
Tovlangan, tuslangan...
Botini nadur?
Bir yo'l izlayapman,
Haqqa bir adl –
Hikmatlar shu tillo
Ostonangdadir.

Bevaqt kelib qolgan musofir kabi
Iymanib, qimtinib
Bir chetda go'yo –
Vujud ichkarida yasharu lekin
Ruhim ostonangda
Yig'laydi dunyo...
Ostonangda hayron turibman dunyo..

G'YBATLASHAR ...

G'iybatlashar uch-to'rtta
Daraxt,
Visir-visir qilishar ortdan.
Homilador anor...
Shotutning
Qon tupurib yotganin darddan.
Gullab qo'yar o'rik bodomning
Erta gullab qo'yganin shipshib.
Yoqalashib
shamollar bilan
Yong'oq to'ni
ketar yirtilib.
Kecha tunda olmayu gilos
Juda uzoq qaymoqlashganmish.
Silkinmagan daraxtlar bexos,
Ikki yuzi mamataloqmish.
Bir chekkada turar
Bezabon,
So'z demoqqa olma tortinib.
G'iybatlardan shoxlari
Larzon,
Yuraklari ketar
Otilib.

BU SURAT QOSHIDA

Xayol to'zg'ir zum,
Va dunyo to'xtaydi aybdorday jim.
Tizzasin quchoqlab
So'ngsiz mung'aygan,
Ko'ksi to'la alam, faryodu vola,
Egasin qaddidek
Munkaygan so'ri,
Sog'inch qotib qolgan ko'zida jola.
Ishkomda
Ming yilki, zor kutaverib,
Mayizga aylangan g'amdan uzumlar.
Yuraklari siqib olingan anor
Tokchada anduhdan qonab ezilar.
Yolg'izoyoq yo'lga
Yuragin ekkan,
Ko'zlari teshilgan g'arib ostona.
Urushdan qaytmagan bolasin kutib,
Yo'llarga hasratli
Termulgan ona.
Bu surat qoshida
Yurak to'xtar zum...

RIVOYAT

Rivoyatlar aytar ko'hna tavorix,
Qudrati oldida titragan borliq.

So'rdilar: – Ey sulton, mardlar amiri,
Hukmingizda edi dunyoning yarmi.

Bu bashar kam ko'rdi muborak poyi,
Adolat tug'ingiz yetmagan joyni.

Kim sabab bu shavkat, buyuk sharaf-shon,
Kim bois bu dovruq, ey ulug' xoqon?

Javobi shul bo'ldi sohibqironning,
Buyuk sarkardasi jumla jahonning:

– Nega noil bo'ldim dunyoda bekam,
Buning boisidir, aytay, to'rt odam.

Birinchisi ulkim, sadoqati-la,
Xulqi, shirin taoming totti-la,

Yonimda vafodor soqchidek jonso'z,
Do'stni sodiq, dushmanlarni qilgan do'st.

Hattoki asragan noni haloli,
Aytsam, bu ayolim, hazrat ayolim!

Ikkinchisi ulkim, men jahongashta,
Jangu jadallarda yurdim sargashta.

Yo'g'imda orttirdi shonu shavkatim,
Adlu hayosida tutdi davlatim.

Nominga qurdirdi masjid, madrasa,
Lutфу karamidan el rizo rosa.

Mening shonim bo'lgan fikrat, xayoli,
Rutbam yuksak qilgan hazrat ayolim.

Uchinchisi ulkim, cho'ng saltanatni –
Umriboqiy qilgan bu saodatni.

Dunyoga keltirgan solihi farzand,
Aqlu tafakkuri toza arjumand.

Xudo shohid, ular bilan bardavom,
Dunyolarni abad qilur sulolam.

Yetti iqlim aro qudrat, a'molim,
Buning boisidir shaksiz ayolim.

To'rtinchisi ulkim, ruhimga yelkan,
Ishqu muhabbatda meni shoh etgan.

Tangrim roziligi ila bu sharaf,
Qayda g'olib, nega bo'ldim musharraf,

Ulkan bog', daraxtdek to'sgan zavolim,
Barchasiga sabab hazrat ayolim.

Gar buyuk shohmen, lek, bor ulkan qarzim,
Naslim buyuk qilgan ayolga ta'zim!

KO'RSATADI HAQNING YO'LINI

*Qo'qon shahridagi maxsus qizlar kolleji-
da tarbiyalanayotgan qizlar bilan suhbatdan
so'ng...*

Tog'lardagi ohular kabi,
Sayyodga sayd hurkak, pok qalbi,
Adomas, lek bir ishqdan, Rabbim,
Dunyosida adashgan qizlar.

Ko'z och, ey sen mizg'igan dunyo,
Nafs komida izg'igan dunyo.
Atirgulday to'zg'igan hayo –
Dunyosida adashgan qizlar.

Yo'ldan urdi sizni xiyonat,
Asrolmadi hayhot, diyonat,
Dunyosiga go'yo malomat –
Dunyosida adashgan qizlar.

Kimlar boqar sizga ko'zi suq,
Qo'lin bigiz qilar, kimlar do'q,
Farishtasiz gunohingiz yo'q –
Dunyosida adashgan qizlar.

Muhabbatga o'xshaysiz olov,
Dili kuygan, yuragi qalov,

Sochingizni bosibdi qirov,
Dunyasida adashgan qizlar.

Ko'rsatmaydi makkor bo'yini,
Dunyasining yolg'on o'yini,
Ko'rsatadi Haqning yo'lini,
Dunyasida adashgan qizlar.

Husningizdan ko'zlar qamashgan,
Qalbingizga o'tlar qalashgan,
Dunyo o'zi yo'ldan adashgan,
Dunyasida adashgan qizlar.

Dilingizda javobsiz so'roq,
Telbalarday otasiz qah-qah,
O'tingizdan o'chadi do'zax,
Dunyasida adashgan qizlar.

Yuragimdan uzilar bir oh,
Qalbingizda yo'qdir zarra dog',
Kechirarmi bizlarni biroq,
Dunyasida adashgan qizlar.

SUV OMBORIDAGI O'YLAR

Ko'kka sapchiyolmas
Bog'liq tulporday,
Mung jimirlar ma'yus nigohlarida.
Bu yerga kelmaydi hurkak ohular,
Gul, rayhonlar o'pmas qirg'oqlaridan.

Qo'lga o'rgatilgan
Yo'lbarslar kabi
Yuvosh tortib uxlar mudragan ko'yi,
Oqmaydi erk mulki tog'lar oralab,
Shashtini sindirgan mahkumlik o'yi.

Hur qizday bandidir
tosh haramlarda,
Suzmoqqa seskanar bedov bolalar,
Ohular kelmaydi cho'milmoq uchun,
Erkalanib oqmas qirmiz olmalar.

Potirlamas nurday hovuchingizda,
Na-da erk, qalbida yo'q isyon, sado.
Boqiy go'zallikning to'rt tomoni berk,
Ko'ngli Ozodlikning hissidan judo...

Kishanband ruhlari, saslari ichkin,
Toshlarga bosh urib bokira bo'lmas.
Endi bu daryolar asrlik o'chin
Kimlardan oladi, hech kimsa bilmas.

BU BOG'DA...

Xazinesi talon, cho'kar cho'ng tog'lar,
Ketib borar bog'lar, sumanbar bog'lar.
Lekin ketmas sira, ildiz otmoqda,
Ulkanlashib borar yurakda dog'lar.

Daryolar ketmoqda bosh olib qayga,
Orol ketib borar qumlar ortidan.
Iffat ketib borar, vafo ketmoqda,
Ahli zebolarning ko'ngil mulkidan.

Bu bog'da bulbullar sayramay qo'ygan,
Bu bog'da zog'larning tillari biyron.
Sog'inchin bag'riga bosib yig'laydi
Qaldirg'ochlar kelmay qo'ygan bu ayvon.

Nortuyadek cho'kkan haybatli tog'lar,
Ohulari ketgan, ketgan jayronlar,
Tog'lar ketolmaydi, tog'lar jilsa gar
Ko'ksidan otilib ketar vulqonlar.

Dalalar uvatga bosh qo'yar horg'in,
Bo'sh chanoqlar botar so'ngaklariga.
Bo'm-bo'sh yuragini aldaydi dehqon,
G'o'zapoya terar jo'yaklaridan.

Bu bog'da bulbullar sayramay qo'ygan...

XONZODABEGIM

Dunyo g'azovotdan uvlab turgan chog',
Yuraklarim titrab, o'krab turgan chog',
Ko'nglim bir tozalik tilab turgan chog',
Men sizni esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

To'lg'onursiz ipaklar ichinda siz,
Inim, deya yuraklar ichinda siz,
Ishq izlarsiz ko'nglingiz uchinda siz,
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Bu kun vafo-hayo kun ko'rmay qo'ygan,
Qizlar selkillatib soch o'rmay qo'ygan,
Opalar iniga jon bermay qo'ygan,
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Darvozungni ochma ohkim, Samarqand,
Chiqib ketmoqqa shay mohing, Samarqand,
Qalqimasin qasru toqing, Samarqand,
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Ko'ngil nima bo'пти?!
Ovutdingizmi?

Dilni muhabbatdan sovutdingizmi?
Yuz ko'rmaslar qilib yovutdingizmi?!
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Ko'ndi xon xarami, ota tengiga,
Chag'ir toshlar bilan urdi ko'ngliga,
Qismat libosini kiydi egniga,
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Darvozungdan chiqdi misli asotir,
Uyg'on, oyoqqa tur Mavrounnahr,
Yog'iyga ko'nglini tutgancha asir,
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Borarda ko'ngliga gul ko'shk, na qilsin?
Xonning xaramida oshiq, na qilsin,
Shayboniyxonda dil, chin ishq, na qilsin?
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Ko'ksiga xanjarlar ekib borodir,
Jonin inisi-chun tikib borodir,
Oh yongan yuragin yelpib borodir,
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Qalbini yayratib shod edi bir ishq,
O'chirdi, yanchidi dod endi, bu ishq,
Ro'zi mashhargacha faryod, endi ishq,
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Ko'ngil isingaydir o'chog'ingizda,
Talpinadi jonim firog'ingizga,
Bu dunyo arzimas tirnog'ingizga,
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Kimni axtardingiz, kimga mahtalsiz,
Hindda qolib ketgan Tojimahalsiz,
Xonning saroyiga jo'nar mahal siz?
Qovrilib esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

Dunyo g'azovotdan uvlab turgan chog',
Yuraklarim titrab, o'krab turgan chog',
Ko'nglim bir tozalik tilab turgan chog',
Men sizni esladim Xonzodabegim,
Ko'zda yosh qo'msadim Xonzodabegim.

OTAMNING UYI

Barisi boshqacha otam uyida.

Oydin Temirova

Ko'rinadi uzun yo'l kabi
Ortga boqsam o'tgan yillarim.
Qaritganday g'am, shodlik yuki,
Tuyuladi bu yo'llar qadim.

Yuragimni ko'tarar birdan,
Kelar sadarayhonlar bo'yi.
Yuguradi uzoq uzoqdan
Quchoq ochar otamning uyi.

Ketmonining kaftida ungan
Bog'lar tutar behishtiy savat.
Uning mehri bilan gullagan
Olmazorlar yozar menga xat.

Chit kuylagi gulbargdek bejon –
Ko'rinadi onamning bo'yi.
Va bag'riga bosar, qadrdon,
Duo qilar otamning uyi.

Hazratlarim izlari qolgan
Tuproq yig'lar menga ichikib.
O', BAXTLARni axtarib yurgan
Ota, qizing keldi, kechikib.

Aytay, topdim zo‘r filhaqiqat –
Yuragimga suyangan kuyi.
Dunyodagi eng buyuk jannat –
Do‘stim ekan otamning uyi.

Mening ka‘bam Oltiariqda –
Gunohlarim to‘kkuvchi o‘sha –
Bu dunyoga malolim kelsa
Bag‘rin ochar eng xoksor go‘sha.

Aza tutar so‘nggi dam... yolg‘iz –
Hech kim shunday ergashmas kuyib.
Yo‘lga tushar ortimdan bo‘zlab –
Otam kabi otamning uyi.

O'SADILAR...

Yolg'onlar o'sadilar,
Yomonlar o'sadilar.
Fozillari sukutda,
Nodonlar o'sadilar.

Gullar qayg'usiz kaslar,
Nafslari och nokaslar.
Bog'larni ezib-bosib,
Gullaydi tikan-xaslar.

Kishanlar-chi, qo'llarda,
Erk deb borar yo'llarda.
O'z yurtida sig'indi
Zanjirlangan qo'llarda.

Erk uchun tig' ko'karar,
Tog'lar ham bosh ko'tarar.
Toshlar gullar ko'tarib,
Yo'llar-chi tosh ko'tarar.

JASORAT

Rivoyatlar ichra ushbu rivoyat,
Qalbinga naqsh etdi nuri hidoyat.

Ko'kdan tushgan kabi go'yoki chaqin,
Falakka o'rladi dahshatli yong'in.

Ilon avraganday chirmaydi olov,
O'chirmoqqa hech kim ko'ngli bermas dov.

Faqat bir mitti qush chirqirar giryon,
O'zini uradi bezovta har yon.

Ko'kka qanot qoqar, uchadi shitob,
Daryoning labiga qo'nadi shu tob.

So'ng ortga qaytadi tumshug'ida suv,
Qo'shilib oqadi ko'z yoshi duv-duv.

Olovga sochadi u suvni tinmay,
Dahshatli yong'inni o'chirmoqchiday.

Olov uni yamlab yutmoqqa hozir,
Lekin u suv tashir tinmasdan, chir-chir.

Nogoh qah-qah urdi ko'kda bir burgut,
Bu holga ko'ksidan chiqqan kabi dud.

Dedi: – Ey nodon, bu qandoq tomosha,
Kulgimni qistatding chirqirab toza?!

Ushlab qolmoqchisan go'yo osmonni,
Asrab qolmoqchisan yongan o'rmonni.

O'zing bir mitti qush, ojizu xasta,
Yaxshisi qoch, xasday joningni asra!

Qushcha dedi: – Aslo kelmasin oring,
Bilaman, sen yuksak tog'lar shunqori.

Bilaman, yo'q menda sendagi shiddat,
Tangrim sening kabi bermagan qudrat.

Lekin nechun berdi qanotni, zotan,
Ne uchun jon berdi menga yaratgan?!

Garchi keltirganim daryodan tomchi,
Suv tashidim Olloh roziligi-chun!

Kecha men bag'rida charx urgan osmon,
O't ichida ko'kka uchirgan o'rmon.

Tomosha qilmoq bu yovning ishi-ku,
Loqaydlikdan ortiq xatar yo'q chunki.

Nechun qarab turay, yonganday tanim –
Axir yonayotir mening vatanim!

Shu mitti qushchadan olgan kabi dars,
Burgut ko'zlaridan olov chiqdi chars.

Bir zum uyatdan so'z topolmay qoldi,
So'ngra tumshug'iga qatra suv oldi.

URGAY...

Qo'l ko'tarsa kim kimga nohaq,
Pok daryoga solsa gar oyoq,
Qaytimi bor Allohning barhaq,
Bir kun o'g'il, qiziga urgay.

Tushmasa shul'asi, yorug'i,
Ojizini to'ksa ulug'i,
Yonar bir kun ho'lu qurug'i,
Hattoki ildiziga urgay.

Kim adovat birla otsa tosh,
Salla desa olib kelsa bosh,
Otgan toshi bir kun qaro qosh
Ajdodi-yu, iziga urgay.

Kim yo'qotib dinu diyonat,
Bir kimsaga qilsa malomat,
Bu qilmishi oxir nihoyat,
Yegan non-u tuziga urgay.

KALLAKLANGAN TUT

haqida ballada

Boltalar zarbidan vujudi karaxt,
Kesilgan tanida bir ilohiy shaxd,
To‘mtiq qo‘llarini cho‘zib, roslar qad,
Tilaklari Haqqa yetgandir.

Ildizlari zirqirar nolon,
Har bandidan oqib mung armon,
Bujur tani ko‘tarar isyon,
So‘ngaklari Haqqa yetgandir.

Butog‘ida qushchalar zori,
Diydasida zulm zalvori,
Kundalarning zaxmi ozori
Yuraklari Haqqa yetgandir.

Boshsiz qolgan chavandoz kabi
Arsh-a‘loga yetadi dodi,
Haq deganni qo‘llaydi rabbim,
Istaklari Haqqa yetgandir.

Xuddi solim bir millat kabi
Bir el kabi saflanar yakdil,
Go‘yo jangga kirar bahodir,
Kurtaklari Haqqa yetgandir.

Har butog'i bandi bandidan
Bosh ko'tarar ming bitta novda.
Bunday alplik kelmas bandangdan,
Yaproqlari Haqqa yetgandir.

Shundan ipak bo'lar yaprog'i,
Beshik bo'lar novda, butog'i,
Nay bo'ladi, dutor bo'ladi,
Dilni o'rtar «Cho'li irog'i»

Munojotim, rabbim, iltijom,
Bir daraxtday meni qo'llab qo'y.
Menday ojiz, bedast bandangni
Ena tutga aylantirib qo'y!

AYOL...

Ayol...
Ko'zlaring surmasiz, qo'ling xinosiz,
Armonlar sog'inar kokillaringni.
Nechun huvillatib tashlab-da ketding
Ko'nglingning sumanbar sohillarini?!

Ayol...
Kuzning singlisiday za'faron xayol,
Kuzning singlisiday sog'inganing ishq.
Tovoningdan o'par qalandar yo'llar:
«Bu yerlarga kelmay qo'ygan Alpomish»

Ayol...

Ketmoning kiftida to'lishadi oy,
Ketmoning ko'ziga surtadi tuproq.
Dunyo dardlariga bo'lg'in xoki poy,
Farhodlarning ko'ngil ko'zlari bog'loq.

Ayol...

Umring yonar guldek ruhimni yoqar,
Yoqar xiyonatning parqularini.
Gulim, gulligingni nahot unutding,
Behishtiy ko'zlaring ohularini?!

Ey sen, xiyonatning og'ushlarida
Poklik neligini unutgan dunyo.
Beomon falakning qarg'ishlaridan
Seni omon saqlab turgay shu vafo.

Ayol...

BOLALAR UYINING QIZG'ALDOQLARI

Qarog'ida ozor, armonalari,
Dilida Umidning vayronalari,
Tashlandiq ishqning-da ordonalari,
Bolalar uyining qizg'aldoqlari.

Tushingizda alla aytar onangiz,
To'yingizda seplar yig'ar xolangiz,
Cho'chib uyg'onasiz alahlab yolg'iz,
Bolalar uyining qizg'aldoqlari.

Intizorlik tortib ko'rinadi yo'l,
Sog'inchda titraysiz, yostig'ingiz ho'l,
Bevaqt ochilganim hur namozshomgul,
Bolalar uyining qizg'aldoqlari.

Onangiz mas'uddir komronlar bilan,
Siz o'ksib yashaysiz armonlar bilan,
Hech kim baxt berolmas farmonlar bilan,
Bolalar uyining qizg'aldoqlari.

Gunohsiz gunohkor onangiz, balki,
Tog'larda adashgan ohular kabi,
Sayyodga sayddir uning pok qalbi,
Bolalar uyining qizg'aldoqlari.

Jayron ko'zingizga ko'zmunchoq bo'lay,
O'zim ko'nglingizga nurday to'kilay,
Otangiz bo'layin, onangiz bo'lay,
Bolalar uyining qizg'aldoqlari.

Umid to'kiladi ko'zlaringizdan,
Sog'inch bo'zlab borar izlaringizdan,
Mehr siypalamas yuzlaringizdan,
Bolalar uyining qizg'aldoqlari.

Zo'ru zar dunyoning zorlarida Siz,
Bahorida yoqqan qorlarida Siz,
Otasi osgan ul dorlarida Siz,
Bolalar uyining qizg'aldoqlari.

Yerlar qattiq endi, osmonlar pastdir,
Zangori chechaklar tikandir, xasdir,
Onalik yetimsiz, otalik, rostdir,
Bolalar uyining qizg'aldoqlari.

ELDAN BALAND

*Garchand bunda suymoq,
kuymoq dardi kam...*

Halima Xudoyberdiyeva

Garchand bunda suymoq, kuymoq dardi kam,
Bo'lsa ham bu elning g'amiga emas.
Garchand boshlar egik, garchand boshlar xam,
Bu yurtning qayg'usi, kamiga emas.

Garchand bunda suymoq, kuymoq dardi kam,
Garchand hamma narsa to'kinu sochin.
Ko'ngillarning qasri bearmon, bekam,
Muhabbatdan boshqa barcha narsa chin.

Garchand bunda suymoq, kuymoq dardi kam,
Beg'amlik kasridan kim ham o'libdi.
Shaytoni lainni pir tutganlar-chi,
Eldan baland, g'amdan yiroq yuribdi.

Garchand bunda suymoq, kuymoq dardi kam...

SAVOL

Xiyonatning hidin olganday
Oyga qarab uvlaydi itlar.
Muhabbatning qilko'prigidan
O'ta olasanmi bexatar.

Qorlar yog'di ustiga garchand,
Ko'milganday go'yo izlaring.
Tutmaydimi ishqning uvoli,
Qaltiramaydimi tizlaring.

Urmaydimi qiyomat qadar
Ishqning olov, o'tlig' qasami.
Gunohiga qolmaysanmi, ayt,
Qor ostida qolgan maysaning?

MANZARA

Qorong‘u tun ko‘ksini
Yoritib turar
Fonus –
Anor dardlari.

Yuragini
Hovuchlagan tun
Tuyqus –
Otilib ketmasin
Deya dodlari.

BITTA SO‘Z AYT, BOLAM

Sitamlar chirpirak qilar shamoldek,
So‘nggi yaproq dodi o‘tar qalbimdan.
Ey do‘st sen , bir so‘z ayt, mehringday taftli,
Yo‘qsa uzilaman bandi bandimdan.

To‘kilib boryapman, uzat qo‘lingni,
Uzilmoqda bu jon, mehringga mushtoq.
Bitta so‘z ayt, bolam, ko‘tar ko‘nglimni,
Meni o‘z qa‘riga tortmoqda tuproq.

GUNOHING YO‘Q, O‘KSIMA...

*“Mehr” operatsiyalari jarayonida Suriyadan,
Iroqdan yuzlab bolalar o‘t-olov
iskanjasidan O‘zbekistonga olib kelindi.*

Bolam, mahzun ko‘zingga,
Quvonch qaytdi, tong qaytdi.
Go‘ldiragan tilingga,
Bulbuli zabon qaytdi.

Alanglaysan ortingga,
Qirg‘in kelar yodingga.
O‘t ichra ne qotildan,
Ajaldan omon qaytding.

Bir to‘g‘ram non panjangda,
Qaltiraysan pinjida.
Balki onang pajmurda,
Ko‘ngliga iymon qaytdi.

O‘rgimchak uyasida,
Dahshatdan qotgan murda.
Tinch yurtningda osuda,
Yuzlaringga qon qaytdi.

Munchoq ko‘zingda mung, dod,
Otangmi, onang sayyod.
Dunyosiga or, faryod,

Chirqirab isyon qaytdi.

Qo'rquing hurkitgali,
Ko'z yoshing quritgali.
Jonida ovutgali
Kabutar osmon qaytdi.

Iqbolingga ona yurt,
Yurt otasin ko'zi to'rt.
Bo'lg'in qo'rg'on, sor burgut,
Demakki, qalqon qaytdi.

Gunohing yo'q, o'ksima,
Baxt poyingga cho'ksin-a?
Bolam, murg'ak ko'ksingga
Vatan ichra jon qaytdi.

Ganj tola soching bolam,
Xaridor ochun bolam.
Surayi yosin, bolam,
Qalbingga Qur'on qaytdi.

KUZ OHANGLARI

1

To'lqinlar ko'ksida iymanib, to'lib,
Qalqib kelar gulday qirmiz olmalar.
Surma kabi quyuq o'ychan tunlarning
Ko'ksiga yorug'lik sochar dalalar.

Kumush sochqi sochar mastona yo'llar,
Qarshingizga chiqar «Omon yor» aytib.
Visolga intizor qirq kokil o'ylar,
Kuz asta shivirlar dilga yorug' bayt.

2

Daraxtlar ko'ksida diyonat omon,
Ofat balolardan qolsa beimkon.
Tinchroq va ovloqroq manzillar ko'zlab,
Tarki vatan qilib ketmas hech qachon.

3

Qo'shig'in hech kimsa tinglamas boqib,
Asabiy chinqirar yaydoq shamollar.
Unga varrak tutar qiyqirab, chopib,
Qaysar ermaktalab qishloq bolalar.

4

So'nggi yaproqqacha hatto ko'z tikkan,
Xoru xazonni ham qo'ymaydi shamol.
Bor-yo'q nasibasin karvonga ortgan –
Sohib ko'zlarida og'rig'u malol.

Bo'm-bo'sh chanoqlarga termilib beso'z,
Og'ir xo'rsinadi qanoatli kuz.

SINIB TUSHAR...

Sinib tushar shovqindan darcha,
Chetda unsiz tebranar beshik.
Yuragini ushlab tonggacha
G'ichirlaydi o'rtanib eshik.
Murosa yo'q, tinchlik bu uyda,
Baqir-chaqir, to'su to'polon.
Tentib yurar ko'cha-kuylarda
O'z uyiga sig'magan vijdon.

UMID

Ekdimmi, bir navnihol
Ko'ngillarga so'zlardan,
Asray oldimmi Vatan,
Seni yomon ko'zlardan?!
Quchog'ingda manguga
Orom topsam ne baxtdir,
Arziymanmi, yotsam gar
Sarpo kiyib bo'zlardan?

BOG' QO'YNIDA

Tushlarida xavotir, xatar,
Bu oq olma juda horigan.
Yuragini g'ussalar o'rtar,
Qayg'ulardan erta qarigan.

Bog' qo'ynida hamma uxlagan,
Beg'amgina nok xurrak otar.
Oy nurida keksa olmaning
Hasratlari to'kilib yotar.

SOG'INCH

O'yinga g'arqsiz, hasratga mahkum,
Bukchayibsiz, qariyapsizmi?
Men ham oltmish bahorni ko'rdim,
Bukri tollar, taniyapsizmi?

Kichrayibdi katta ariqlar,
Ulkan edi qirlar ham bir vaqt.
Yo'qotganday koptogin yig'lar
Bolaligim ko'chasida baxt.

Yugurardim shamolday yalang,
Osmonlarga tegardi boshim.
Singlim kabi yuzimdan o'pgan
Chinnigullar edi sirdoshim.

Dovuchchasin yashirar qantak,
Menga buncha saqlaydi keklar?
Tovonimdan kelmaydi bir payt
Menga tutqich bermas kengliklar.

Kamzulchamni eslarsiz zora,
Ilinardi butog'ingizga.
Atirgullar, eslang bir bora,
Lab bosardim yanog'ingizga.

Gul ko'nghimning ayvonida juft
Bola ochar edi qaldirg'och.

Huvillaydi bo‘m-bo‘sh uyadek
Qayga ko‘chib ketgan ul quvonch?!

Singil bo‘lolmadim, teraklar,
Sizdek mag‘rur, tikka bo‘lmadim.
Kesildingiz umidlarimdek,
Bu dunyolar tilka bo‘lmadi.

Yor-yor olib ketdi olisga,
Olib ketdi o‘zga sohillar.
Bolalikka mangu qaytolmas,
Chopar bolako‘nglim uvillab.

Uzun-uzun o‘ylarga mahkum,
Bukchayibsiz, qariyapsizmi?
Payg‘ambarning yoshiga kirdim,
Bukri tollar, taniyapsizmi?

YIGIT ELNING...

Yigit elning nomus, ori, yoronlar,
Yaxshilikdan chiqsin nomi yigitning.
Sinmas bo'lsin qo'lda tori, yoronlar,
Dardga to'lmasin dil jomi yigitning.

O'z uyining bo'lsin shohi, sultoni,
Ishqu vafo bo'lsin qasru qo'rg'oni,
Iymon bo'lsin har bir g'ishti, arkoni,
Bo'lmasa ham baland tomi yigitning.

Bu zaru tillolar qo'lining kiri,
Mardlar begi bo'lsin, mardlar amiri,
Ko'ngli odamiylik, oriyat piri,
Bo'lmasa ham davlat, moli yigitning.

Kim halol, to'g'ridir egilmas boshi,
Kuragini yormas nomardning oshi,
Yuragin kemirmas do'st otgan toshi,
Bevaqt kirmasin hech shomi yigitning.

Har yigitdan elga tavof iz qolsin,
Solih farzand, oqil o'g'il-qiz qolsin,
Bog' qolsin, gurkirab bir ildiz qolsin,
O'chmasin ortida shami yigitning.

Yaxshilikdan chiqsin nomi yigitning...

ONAMGA DUO DENGLAR

*Ko'kdan yog'ilgan nurlar,
Otamga duo denglar.
Tunga yem bo'lmagurlar,
Onamga duo denglar.*

A'zam O'KTAM

Jannatlarning eshigi
Onamga duo denglar.
Xudoyimning oshig'i
Onamga duo denglar!

Og'risa ham shu joni,
Og'ritmagan dunyoni,
Sukuti dod, isyoni,
Onamga duo denglar!

G'amni bolday totganim,
Qaro yerda yotganim.
Oftob kabi botganim,
Onamga duo denglar.

Bo'yin axtargan shamol,
Sening kabi qaddi dol.
Ko'zida yosh majnuntol,
Onamga duo denglar.

Nechun qoqilasan vaqt,
Nechun yig'laysan sen baxt,
Bulbullar o'qing oyat,
Onamga duo denglar.

Atlas kiymagan oyim,
Kimxob kiymagan oyim.
Mening ka'batulloyim,
Onamga duo denglar.

Mehnatdan rohat topgan,
Qanoatdan taxt topgan,
Dard ichra ham baxt topgan,
Onamga duo denglar.

Yuragim to'la darzdir,
Uzolmadim-ku qarzim.
Bir satrim bo'lsa manzur,
Onamga duo denglar.

ELIMDAN KETMAGIN, NAVRO‘ZIM!

Otam har bahorda qutlug‘, pok tilak
Hovlimizga terak ekib qo‘yardi.
Kun tig‘ida bolamga, deb jonxalak,
Uy solay, deb guvalaklar quyardi.

Bugun ko‘z o‘ngimdan o‘tadi bir-bir
Qora suvoq uylar, chala imorat.
Loy changallab o‘tgan otamning umri,
Chakka teshgan kulba, chakka ezgan baxt.

Qachon hovuchimdan to‘kilgan, bilmam,
Onam yuragida qovurgan bodroq.
Otamning daladan kelishin kutib,
Tom boshiga chopib chiqqan qizg‘aldoq.

Qushlar yuragimga etadi zikr,
Ko‘ngil kabi obod bog‘lardan ko‘rkam.
Chakka teshgan tomni bilmas, ming shukr,
Loy suvoqli uylar qurmas nabiram.

Ne baxt, dunyolarga ko‘rk buyuk yurtim,
Ta‘rifing aytmoqqa topmam loyiq so‘z.
Armonlari sening dardingday qadim,
Otamni eslatding qarddon Navro‘z.

Bu hurlik, ozodlik muzofotida,
Yurtim shavkatingga tegmasin hech ko‘z.
Yuraklarga Haqning mukofotiday,
Elimdan ketmagin to‘ abad Navro‘z!

BORGAY

Kim mahsharga dilida,
Bir xut ko'tarib borgay.
Kim do'zaxga qo'lida
Bir o't ko'tarib borgay.

Kim o'tar dunyosida,
Shon sotar dunyosida.
Kim ko'ksida iymon, kim,
Bir but ko'tarib borgay.

Haq ilkida tarozi,
Yolg'onlar bo'lsa qozi.
Borsa xatar yo'llarda,
Ne sud ko'tarib borgay?

Yaxshilarga otsa tosh,
Mazlumdan oqqizsa yosh.
Yetti pushtiga qarg'ish,
Bir musht ko'tarib borgay.

Elga dard undirsa kim,
Ruhini sindirsa kim.
Siniqlari mashharga,
Bir dud ko'tarib borgay.

Ko'kartirsa kim Mehr,
Rutbasin hazrat Xizr.

Xudoning dargohiga
Durud ko'tarib borgay!

Sen shu elni ko'targin,
Tirigingda o'p gardin.
O'lsang bir kun tobuting
Shu yurt ko'tarib borgay.

FARISHTA BOR DURRASIDA

Hech kim tortib olmas bo'lsin,
Hech kim sotib olmas bo'lsin.
Zebo o'zbek qizlarining
Ko'zidagi xijobini.
Yurar iffat ko'chasidan,
Hayosi gul g'unchasidan
Farishta bor durrasida,
Hech kim yechib olmas bo'lsin
Yuzidagi xijobini.
Qo'llarida xino bo'lsin,
Surmasida ibo bo'lsin,
O'chirmasin hech kim ipak,
Bo'zidagi xijobini
Buzolmasin xayolotin,
Ishq atalmish muzofotin,
Ololmasin iffati-yu,
So'zidagi xijobini.

YAXSHILIK LUTFI

No'shiravon saroyida vaqti tush,
Hikmat aytib kelmishul ikki darvesh.
Biri der: – Yovuzlik ko'rmayin desang,
Yovuzlik qilmagin, aslo tegmas sang!
Ikkinchisi debdi: – Yaxshilik qilsang,
El aro xo'b yaxshiliklar ko'rgaysan.
Hikmatlardan podshoh ko'ngli muazzam,
Amr etdi: – Hadyalar keltiring, shu dam!
Birinchi darveshga ming tanga, darhol,
Ikkinchisiga ikki ming halol!
Shunda bir-biriga boqdi boy, ayon,
So'ngra hayratlarin qildilar bayon:
– Ko'rsatdingiz shohim, ehsoni davlat,
Ikki bayt hikmatga behad muruvvat,
Asli ikki hikmat qo'shaloq mag'iz,
Nechun lek, ikki xil hadya etdingiz?!
Shunday javob berdi ul No'shiravon,
– Savolingiz mag'zin angladim chunon.
To'g'ri, ikki hikmat ma'nisi birdir,
Lekin biri osmon, birisi yerdir.
Biri yovuzlikdan qildi xo'b ogoh,
Biri yaxshilikdan olamni gulbog'.
Biri yovuzlikni yerga kirguzdi,
Biri yaxshilikni ko'kka yetkuzdi.
Shundan ikki hissa berdim mukofot,
Yaxshilik lutfida aytganga hikmat!

EY DO‘ST...

Ey dil, dunyosiga basdir yurishing,
Ko‘ngilni ko‘ngilga yurmoqqa o‘rgat.
Dunyasining ko‘ngil bilan yo‘q ishi,
O‘zni Haq ishqida turmoqqa o‘rgat.

Oyog‘ingda yotgan cho‘pni o‘pib qo‘y,
Joningni elingga mingki, tikib qo‘y,
Hech yo‘qsa bir dilga nihol ekib qo‘y,
Yomonni yaxshiga burmoqqa o‘rgat.

Oriyatdan bo‘lsin qal‘ang, qo‘rg‘oning,
Nomus, ordan tikla ko‘ngil arkoning,
O‘zingniki bo‘lsin xatto qumg‘oning,
O‘z baxtingni o‘zing qurmoqqa o‘rgat.

Qilichlar damini qaytarguchi bo‘l,
Hatto kundada ham ko‘karguchi bo‘l,
O‘z yurtini yuksak ko‘targuchi bo‘l,
Ko‘ngil ko‘zi bilan ko‘rmoqqa o‘rgat.

Yorug‘ yuz tuproqqa kirmoq osonmas,
Ulug‘lar ruhiga bo‘lib hamnafas,
Onagul, tuproqqa kirmay turib, bas,
Tirik turib, o‘zni tuproqqa o‘rgat.

MUNDARIJA

Shoirlik	3
Oltiariq.....	5
Mohtob bir tilimdir.....	8
Kuragi yer ko'rmay... ..	9
Alam.....	10
Dunyoga savol.....	11
Vatan va ona	12
Ay dunyo!.....	14
Begim onam, sabr daraxtim	15
Anna Axmatova.....	16
Yog'och oyoq	17
Haq qadahi.....	18
Ona tilim	19
Xo'ja va qo'riqchi	22
Sevilmoqlik uchun... ..	24
Ona duosi.....	25
Ketar qush.....	27
Ko'tarilar ko'kka alanga.....	28
So'zning ustida turar... ..	31
Buyuk jasorat.....	33
Eshik chertiladi... ..	36
Bolalik. Adabiyot darsida.....	38
Sotuvchining ehsoni	40
Daraxtlarga qasida.....	43
Zulfiya ayaning nolasi.....	44
Adolat savobi	46
Asrab turar.....	48
Hademay yangi yil.....	51
Sud.....	53
Ayol mangu sir.....	55

Navoiy tug'ilgan kunda	57
Unutib borar ayol.....	59
Eslasalar.....	61
Ona bulbul.....	62
O'rik gullagan kecha.....	64
Yomg'ir.....	65
Sizni dedim.....	66
Joningni tiksang.....	67
Hazrati erkaklarga.....	69
Oltmish yosh qoshidagi o'ylar	71
Qor yog'ar.....	73
Usmon Nosirning so'nggi nidosi.....	74
Ayol ketib borar.....	75
So'nggi kun.....	76
Ajabo.....	77
Buyuk bir el.....	78
Otamga.....	79
Bir qiz ketib borar.. ..	80
Ostonangda turibman dunyo.. ..	82
G'iybatlashar	85
Bu surat qoshida	86
Rivoyat.....	87
Ko'rsatadi haqning yo'lini.....	89
Suv omboridagi o'ylar	91
Bu bog'da... ..	92
Xonzodabegim.....	93
Otamning uyi.....	96
O'sadilar.....	98
Jasorat.....	99
Urgay.....	101
Kallaklangan tut.....	102
Ayol.....	103

Bolalar uyining qizg'aldoqlari	105
Eldan baland	107
Savol.....	108
Manzara.....	109
Bitta so'z ayt, bolam	109
Gunohing yo'q, o'ksima.....	110
Kuz ohanglari.....	112
Sinib tushar.....	113
Umid	114
Bog' qo'ynida.....	114
Sog'inch	115
Yigit elning... ..	117
Onamga duo denglar	118
Elimdan ketmagin, Navro'zim!	120
Borgay	121
Yaxshilik lutfi	123
Ey do'st.....	124

UO'K: 821.512.133-1(081)

KBK: 84(50'zb)6

S 52

S 52 **Enaxon Siddiqova.**
Sizni dedim... [matn]. {*she'rlar*}/ Enaxon
Siddiqova. – T.: «Adabiyot» nashriyoti, 2021.
– 128-b.

Adabiy-badiiy nashr

ENAXON SIDDIQOVA

SIZNI DEDIM...

she'rlar

Muharrir: *Dilrabo Mingboyeva*

Badiiy muharrir: *Farrux Ermatov*

Sahifalovchi: *Azamat Qayumov*

Musahhah: *Dilfuza Mahmudova*

O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi

«ADABIYOT NASRIYOTI» MCHJ

Nashriyot litsenziyasi: AI № AA 0043. 27.01.2021.

100129, Toshkent shahri, Markaz-15. 1/90.

 (+98) 128-30-04.

Bosishga 20.03.2021-yilda ruxsat etildi:

Ofset qog'oz. Qog'oz bichimi: 70x90 ¹/₃₂.

Ofset bosma. Hisob-nashriyot t. 0.0. Shartli b.t. 0.0.

Adadi: 2000 nusxa. Buyurtma №

“AZMIR NASHR PRINT” MCHJ bosmaxonasida chopetildi.
100200, Toshkent shahri, Adham Rahmat ko'chasi, 10-uy.